

OPINNÄYTETYÖ

Nuorten osallisuuden edistäminen Ylöjärven nuorisopalveluilla

Monika Malmelin

Yhteisöpedagogi (AMK)
(210 op)

5/2023

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK)

Tekijä: Monika Malmelin
Opinnäytetyön nimi: Nuorten osallisuuden edistäminen Ylöjärven nuorisopalveluilla
Sivumäärä: 44 ja 5 liitesivua
Työn ohjaaja: Juha Nikkilä
Työn tilaaja: Ylöjärven kaupunki, nuorisopalvelut

Nuorten osallisuuteen ja sen edistämiseen on kiinnitetty viime vuosina entistä enemmän huomiota. Osallisuus on moniulotteinen käsite, joka voidaan määritellä eri tavoin erilaisissa yhteyksissä ja jokainen kokee sen omalla tavallaan. Osallisuuden edistäminen huomioidaan nuorisolaissa ja lailla pyritäänkin edistämään nuorten osallisuutta, edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä mahdollisuuksia vaikuttaa.

Ylöjärven kaupungin nuorisopalveluilla on halu kehittää toimintaansa, jotta nuoret saisivat paremmin mahdollisuuksia vaikuttaa nuorisopalveluiden toimintaan ja samalla lisättyä nuorten osallisuuden kokemuksia. Toimintaan vaikuttamalla toiminnasta tulisi nuorille mielekkäämpää, ja mahdollisuus vaikuttaa omaa elämäänsä koskeviin asioihin edistää osallisuutta. Opinnäytetyön tavoitteena on saada nuorilta tietoa siitä, millaisena he kokevat nuorisopalveluiden toimintaan osallistumisen ja onko heillä kiinnostusta vaikuttaa toimintaan.

Nuorten kokemuksia kartoitettiin verkkokyselyllä, joka toteutettiin Webropol-alustan avulla. Kyselyä jaettiin kouluviestintäalusta Wilmassa, nuorisopalveluiden toiminnassa ja sosiaalisen median alustoilla. Kyselyä täydentävänä menetelmänä hyödynnettiin benchmarking-tutkimusta eli vertailuanalyysia. Vertailuanalyysin kohteena on Kokkolan kaupungin nuorisopalveluiden keinot edistää nuorten osallisuutta.

Nuorten kokemukset Ylöjärven nuorisopalveluiden toiminnasta ovat pääsääntöisesti hyviä. Kyselyn vähäisestä vastausmäärästä voi jo päätellä, että vaikuttaminen ei tällä hetkellä kiinnosta nuoria. Vähäinen kiinnostus toimintaan vaikuttamiseen käy ilmi myös kyselyn tuloksista. Nuorille on silti hyvä luoda mahdollisuuksia vaikuttaa toimintaan.

Opinnäytetyön tulosten pohjalta on luotu kehittämissuhteita nuorten osallisuuden edistämiseen Ylöjärven nuorisopalveluilla. Ehdotuksia on mahdollista hyödyntää myös muissa toimintaympäristöissä, joissa nuorille halutaan tarjota matalan kynnyksen vaikuttamismahdollisuuksia.

Asiasanat: osallisuus, vaikuttaminen, nuorisotyö, nuoret

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in NGO and youth work, Bachelor's Degree

Author: Monika Malmelin

Title: Promoting young people's participation on the Youth Services of the city of Ylöjärvi

Number of Pages: 44 and 5 attachment pages

Supervisor: Juha Nikkilä

Commissioned by: City of Ylöjärvi, Youth Services

The purpose of this thesis was to get information about youths' interest to influence and to participate in activities of the youth services of the city of Ylöjärvi. The youth services of the city of Ylöjärvi want to improve their operations so youths could have better opportunities to attend and influence the activities of youth services. In that way, young people's experience of participation can be promoted. By influencing the activities of youth services can make activities more pleasant. It promotes one's participation when you have the ability to influence matters affecting one's own life.

The data was collected through an online survey directed at upper comprehensive school students. The survey was carried out on the Webropol platform. Thirty-four people belonging to the target group replied to the questionnaire. Benchmarking was also used to get ideas to improve youth services activities. For the benchmark was interviewed the coordinator of youth services in the city of Kokkola.

The experiences of young people on Ylöjärvi's youth services are in general rule, good. The small number of responses to the survey may already suggest that young people are not currently interested to influence. The results of the survey also show a low level of interest in influencing activities. However, it is good to create opportunities for young people to influence the activities of the youth services.

Based on the results of the thesis, development proposals have been developed to promote young people's participation. The proposals can be used in other contexts where the aim is to provide young people with a low threshold to influence.

Keywords: participation, youth work, young people

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	7
	2.1 Nuorten Ylöjärvi	7
	2.2 Opinnäytetyön tarve ja tavoite	9
3	TIETOPERUSTA.....	10
	3.1 Osallisuus.....	10
	3.2 Osallisuuden lähikäsitteet	11
	3.3 Osallisuuden edistäminen	12
	3.4 Nuorisotyö	14
	3.5 Nuorten osallisuuden edistäminen	15
4	TUTKIMUSMENETELMÄT	17
	4.1 Kyselytutkimus	17
	4.2 Kyselyn toteutus	18
	4.3 Vertailuanalyysi	19
	4.4 Vertailuanalyysin toteutus	20
5	TULOKSET JA ANALYYSI	22
	5.1 Kyselyn tulokset	22
	5.1.1 Osallistuminen nuorisopalveluiden toimintaan	22
	5.1.2 Vaikuttaminen nuorisopalveluiden toimintaan.....	29
	5.2 Vertailuanalyysin tulokset	31
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	34

7	ARVIOINTI	36
	7.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	36
	7.2 Itsearviointi	37
	7.3 Tilaajan arvio	38
	7.4 Jatkokehittämisehdotukset	39
8	LOPUKSI	40
	LÄHTEET	42
	LIITTEET	45

1 JOHDANTO

Osallisuus on aiheena hyvin moniulotteinen ja mielenkiintoinen, sillä se ilmenee eri tasoilla ja jokainen käsittää ja kokee sen omalla tavallaan. Osallisuuden kokemukset liittyvät vahvasti yksilön hyvinvointiin: ne lisäävät yksilön hyvinvointia ja luottamusta tulevaisuuteen sekä ehkäisevät syrjäytymistä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.) Nuorisotyöllä on tärkeä rooli olla mukana edistämässä nuorten osallisuutta. Opinnäytetyön tilaajana toimiva Ylöjärven kaupungin nuorisopalvelut haluaa edistää nuorten osallisuutta ja luoda nuorille lisää mahdollisuuksia vaikuttaa toimintaan. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää nuorten ajatuksia toimintaan osallistumisesta ja siihen vaikuttamisesta sekä miettiä ideoita tilaajan toiminnan kehittämisen tueksi.

Nuorten näkökulmia kartoittaakseni toteutin Webropol-alustalla Ylöjärven yläkoululaisille suunnatun verkkokyselyn, ja kehitysehdotuksia varten kartoitin vertailuanalyysin avulla hyviä käytäntöjä nuorten osallisuuden edistämiseksi. Vertailuanalyysissa selvitin Kokkolan kaupungin nuorisopalveluiden keinoja edistää nuorten osallisuutta. Opinnäytetyön tulosten pohjalta mietin ehdotuksia, joiden avulla voidaan lisätä nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa toimintaan.

Opinnäytetyön alussa kerron opinnäytetyön tilaajastani ja työn tarpeellisuudesta. Tämän jälkeen siirrytään tietoperustaan käsittelemään osallisuuden monipuolista käsitettä, osallisuuden edistämistä ja nuorisotyön luonnetta. Sitten siirrytään tutkimusmenetelmiin ja tutkimuksen toteuttamiseen, jonka jälkeen käydään läpi kyselyn ja vertailuanalyysin tuloksia sekä johtopäätöksiä ja kehittämissuhteita tilaajalleni. Opinnäytetyön lopussa pohdin työn luotettavuutta, omaa toimintaani ja opinnäytetyön kehittämissuhteita.

2 TILAAJA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Opinnäytetyö toteutettiin Ylöjärven kaupungin nuorisopalveluille. Ylöjärvi on kasvava kaupunki Pirkanmaalla, Tampereen vieressä. Ylöjärvellä asuu lähes 34 000 henkilöä. (Ylöjärvi 2022a.) Ylöjärven nuorisopalvelut toteuttavat monipuolisesti erilaista nuorisotyötä, jonka kohderyhmänä toimii alle 29-vuotiaat nuoret. Opinnäytetyö syntyi halusta kehittää nuorisopalveluiden toimintaa.

2.1 Nuorten Ylöjärvi

Ylöjärven nuorisopalvelut toimii Ylöjärven kaupungin vapaa-aikapalveluiden alaisuudessa. Vuodelle 2023 on arvioitu, että nuorisopalveluilla olisi 21 työntekijää, joiden ammattinimikkeitä ovat erityisnuorisotyöntekijä, nuoriso-ohjaaja, nuorisopalvelupäällikkö, nuorisotyöntekijä sekä kouluuyhteisöohjaaja. (Ylöjärvi 2023g.)

Nuorisopalveluiden toimintamuotoja ovat tilatyö, erityisnuorisotyö, kouluissa tapahtuva nuorisotyö, nuorisovaltuusto, tapahtumat, liikkuva nuorisotyö ja ryhmätoiminta sekä loma-aikoina leirit, retket ja päivätoiminta. Toiminta on suunnattu lain mukaisesti alle 29-vuotiaille. (Ylöjärvi 2023g.)

Ylöjärven nuorisopalveluilla on 6 nuorisotilaa eri puolilla Ylöjärveä. Lisäksi yksi nuorisotila on vanhempainyhdistyksen ylläpitämä. Keskusta-alueella sijaitsee neljä nuorisotilaa, jossa työskentelee viisi nuorisotyöntekijää sekä yksi nuoriso-ohjaaja. Kurun ja Viljakkalan alueella on kaksi nuorisotilaa, joissa työskentelee kolme nuorisotyöntekijää ja yksi nuoriso-ohjaaja. Nuorisotiloilla järjestetään toimintaa 1.-luokkalaisista 28-vuotiaisiin asti. Tiloilla on vakinaiset aukioloajat, ja tiloja on auki kuutena päivänä viikossa. (Ylöjärvi 2022b.)

Liikkuvaa nuorisotyötä tehdään matkailuauto Rundilla, joka liikkuu Ylöjärven alueella pääsääntöisesti kolme kertaa viikossa. Rundi on liikkuva nuorisotila, johon nuorilla on mahdollisuus tulla kahvittelemaan, pelailemaan ja oleskelemaan. Rundi päivittää liikkeistään sosiaalisessa mediassa ja nuorilla on mahdollisuus pyytää sitä tulemaan tiettyihin paikkoihin. (Ylöjärvi 2023c.)

Erityisnuorisotyö on yksilö- ja ryhmätyötä ja sen kohderyhmänä on nuoret 7.-luokkalaisista 28-vuotiaisiin asti sekä heidän perheensä. Erityisnuorisotyö tarjoaa keskusteluapua ja ryhmätoi-

mintaa. Ylöjärven erityisnuorisotyöllä on Näppihaukka- ja POSE-mallit, jotka ovat vakiintuneita toimintamalleja. (Ylöjärvi 2023a.) Näppihaukan tavoitteena on puuttua alle 15-vuotiaiden omaisuusrikoksiin ja ilkivaltaan sekä alle 18-vuotiaiden päihdekokeiluihin (Ylöjärvi 2023e). POSE on ennaltaehkäisevä luvattomien ja selvittämättömien poissaolojen puuttumismalli, jossa pyritään miettimään syitä ja ratkaisuja poissaoloihin yhdessä nuoren ja huoltajan kanssa (Ylöjärvi 2023f).

Ylöjärven nuorisopalvelut järjestävät nuorille suunnattuja tapahtumia. Vakiintuneita tapahtumia ovat muun muassa itsenäisyyspäivän gaala 8.-luokkalaisille, syys- ja talviloman startti sekä Elämän valintatalo, joka on elämyksellinen tapahtuma kaikille 6.-luokkalaisille. Lisäksi ympäri vuoden järjestetään pienempiä tapahtumia, joissa huomioidaan ajankohtaisia aiheita.

Nuorisopalvelut tarjoavat erilaisia ryhmiä ja harrastusmahdollisuuksia, kuten teatteriryhmiä sekä peli- ja liikuntakerhoja. Lisäksi Ylöjärvellä toimii nuorisovaltuusto. Ylöjärvellä on käytössä Nuorisopassi, jolla pyritään innostamaan 5.–9. luokkalaisia kokeilemaan uusia harrastuksia ja löytämään yhteistä tekemistä. Ylöjärvellä toimii myös etsivän harrastustoiminnan ryhmiä osana Harrastamisen Ylöjärven malli -hanketta. (Ylöjärvi 2023b.)

Kouluyhteistyötä tehdään eri tavoilla Ylöjärven nuorisopalveluilla. Tällä hetkellä on kaksi koulu yhteisöohjaajaa, jotka järjestävät omilla kouluillaan välituntitoimintaa ja ryhmäyttävää toimintaa oppilaille. Koulujen kanssa toteutetaan yhteistyössä esimerkiksi ohjelmaa mediataitoviikolla sekä ehkäisevän päihdetyön viikolla. Nuorisopalvelut järjestävät myös ryhmäytyksiä uusille yläkoululaisille ja toisen asteen opiskelijoille sekä muuta toimintaa tarpeen mukaan. Lisäksi nuorisopalveluiden työntekijät tekevät säännöllisiä kouluvierailuita toisen asteen oppilaitoksiin. (Ylöjärvi 2023f.)

Ylöjärvellä toteutetaan myös kansainvälistä ja kulttuurista nuorisotyötä. Tällä hetkellä on käynnissä nuorisovaihtoprojekti yhteistyössä Viron ja nuorisokeskus Marttisten kanssa. Kansainvälisessä ja kulttuurisessa nuorisotyössä huomioidaan teemapäivät ja -viikot sekä tehdään paljon verkostotyötä. Kulttuurisen nuorisotyön puolella pidetään teatteriryhmää ja kirjoitusklubia sekä pidetään oppitunteja hyödyntäen kulttuurisia menetelmiä. (Ylöjärvi 2023g.)

Nuorisopalvelut tekevät monipuolisesti yhteistyötä eri toimijoiden sekä nuorisopalveluiden työntekijöiden kesken. Yhteistyötä tehdään muun muassa oppilaitosten, kuraattorien, sosiaalipalveluiden, seurakunnan ja järjestöjen kanssa. (Ylöjärvi 2023g.)

2.2 Opinnäytetyön tarve ja tavoite

Ylöjärven nuorisopalvelut haluaa tietää, millä tavoin nuoret kokevat nuorisopalveluiden toiminnan ja kuinka he haluavat olla mukana vaikuttamassa nuorisopalveluiden toimintaan ja olla mukana kehittämässä toimintaa. Ylöjärven nuorisopalvelut haluavat tarjota nuorille parempia mahdollisuuksia vaikuttaa toimintaan ja kehittää omaa toimintaansa, jotta se olisi nuorille mielekkäämpää. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, millä tavoin nuoret haluavat osallistua, kehittää ja vaikuttaa nuorisopalveluiden toimintaan. Tavoitteen saavuttamiseksi nuorilta kysytään heidän kokemuksiaan ja ajatuksiaan.

Opinnäytetyön perusteella pyritään kehittämään toimintaa, jotta nuorilla olisi paremmat edellytykset osallisuuteen ja heidän äänensä saataisiin paremmin kuuluviin. Toivottavaa olisi, että opinnäytetyön ehdotusten perusteella olisi mahdollista rakentaa toimivia toimintamalleja, joilla nuorten osallisuus nuorisopalveluiden toiminnassa lisääntyisi ja toiminnasta tulisi nuorille mielekkäämpää sekä enemmän nuorten näköistä.

3 TIETOPERUSTA

Osallisuus on moniulotteinen ja laaja käsite, jota voi lähestyä monesta eri suunnasta ja käsitellä eri tavoilla eri ympäristöissä. Osallisuuteen liittyy olennaisesti osallistuminen, kuuluminen ja toimijuus, joita avaamalla osallisuuden käsitettä saadaan syvennettyä. Osallisuuden kokemuksilla on paljon hyötyjä ja jotta osallisuuden hyödyt saadaan käyttöön tulee osallisuuden edistämisen edellytyksien olla kunnossa. Tässä opinnäytetyössä osallisuutta pohditaan ja käsitellään erityisesti nuorten ja nuorisotyön näkökulmasta, minkä takia on hyvä perehtyä myös nuorisotyön perusolemukseen sekä nuorten osallisuuden edistämiseen liittyviin asioihin.

3.1 Osallisuus

Osallisuuden perusedellytykset pohjautuvat jo 1970-luvulla esiteltyihin hyvinvoinnin ulottuvuuksiin. Erik Allardt (1976, 32–43) määritteli kolme hyvinvoinnin ulottuvuutta: elintaso (having), yhteisyyssuhteet (loving) ja itsensä toteuttamisen muodot (being). Ne ovat perustarpeita, jotka koskettavat kaikkia ihmisiä. Elintaso kattaa tarpeet, jotka voidaan tyydyttää subjektiivisilla asioilla, kuten ravinnolla, vaatetuksella ja asunnolla. Yhteisyyssuhteisiin liittyy oma kuulumisuuden tunne sekä suhde muihin ihmisiin ja itsensä toteuttamisen muodoilla tarkoitetaan yksilön suhdetta yhteiskuntaan. (Allardt 1976, 32–43.) Edellä mainittuja kolmea ulottuvuutta on myöhemmin täydennetty toimijuudella (doing) eli kokemuksella oman elämän hallinnasta ja omien tavoitteiden tavoittelulla (Martela 2022).

Osallisuutta voidaan käsitellä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 23). Sosiaalipedagogiikassa osallisuus käsitetään yksilön ja yhteisön hedelmällisenä suhteena, jossa yksilö kokee olevansa ja on tärkeä osa yhteisöä sekä pääsee toimimaan osana yhteisöä tai yhteiskuntaa. Osallisuuden toteutuminen edellyttää sitä, että yksilö kuuluu, osallistuu ja tuntee kuuluvansa johonkin. Lisäksi on tärkeää, että yksilöllä on mahdollisuus vaikuttaa, tulla kuulluksi ja päästä osaksi kehittämään toimintaa. (Nivala & Ryyänen 2019, 118–120.) Myös Isola ym. (2017, 3) kuvailevat osallisuutta kuulumisena, vaikuttamisena sekä osallistumisena. He lisäävät listaan vielä yhteensopivuuden, kiintymyksen ja mukaan ottamisen sekä edellä mainittujen asioiden järjestämisen ja johtamisen.

Osallisuutta voidaan ajatella myös vaikuttamisena sosiaalisiin ja poliittisiin suhteisiin. Sosiaalisiin suhteisiin liittyy sosiaalisten suhteiden vahvistaminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä koh-

datuksi tuleminen. Poliittisiin suhteisiin liittyy vallan jakaminen, vaikuttaminen ja päätöksentekoon osallistuminen. (Kiilakoski & Gretschel 2012.) Poliittista osallisuutta edistetään muun muassa kuulemistilaisuuksilla ja rakenteilla, jotka jäljittelevät päätöksentekorakenteita esimerkiksi nuorisovaltuustoilla ja oppilaskunnilla (Maunu & Kiilakoski 2018).

Anna-Maria Isola (2016) on määritellyt osallisuuden olevan yksilöllinen kokemus, johon vaikuttaa henkilön oma kokemus kuulluksi tulemisesta ja vaikuttamisen kokemuksista. Osallisuuden edellytyksiä on yhteys omiin ja yhteisiin voimavaroihin, kuten keskinäiseen kunnioitukseen ja luottamukseen, tietoon, taitoon, koulutukseen ja palveluihin. Osallisuus rakentuu päätöksestä, haluaako olla aktiivisesti mukana vai toimia vain vastaanottajana (Mäkisalo-Ropponen 2016, 17). Yhteisöllä ja yhteiskunnalla on tärkeä velvollisuus luoda mahdollisuuksia osallisuuteen ja tukea siihen.

Osallisuuden kokemusten mittaaminen on haastavaa ja sitä varten on luotu osallisuusindikaattori, jossa huomioidaan osallisuuden eri tekijöitä. Indikaattori koostuu kymmenestä väittämästä ja vastaukset sijoittuvat osattomuuden kokemuksen ja osallisuuden kokemuksen välille. Väittämiä on muun muassa kuulun itselleni tärkeään ryhmään, pystyn vaikuttamaan elämäni kulkuun, saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen ja pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin. (Isola ym. 2017, 53–54.)

3.2 Osallisuuden lähikäsitteet

Osallisuudella on monia lähikäsitteitä, joista osallistuminen, toimijuus ja kuuluminen liittyvät opinnäytetyöni aiheeseen oleellisesti. Lähikäsitteet luovat pohjaa osallisuuden käsitteelle sekä syventävät ja täydentävät ajatusta osallisuudesta. Osallistuminen ja toimijuus toimivat myös keinoina osallisuuden edistämiseksi.

Ensimmäisenä osallisuuden lähikäsitteenä on osallistuminen, joka on konkreettisempaa toimimista. Osallistuminen on keino lisätä osallisuutta. (Isola ym. 2017, 23.) Osallistuminen on toiminnallista läsnäoloa, jonka myötä mahdollisuus yhteistoimintaan sekä vuorovaikutussuhteiden muodostumiseen kasvaa (Nivala & Ryyänen 2019, 118). Ihmisellä on myös oikeus ja velvollisuus olla mukana itseään ja lähipiiriään koskevissa asioissa (Mäkisalo-Ropponen 2016, 16).

Toisena lähikäsitteenä on toimijuus, joka ilmenee ihmisen suhteessa ympäristöönsä ja näkyy ihmisen kyvyissä tehdä päätöksiä liittyen omaan elämäänsä ja toimia niiden mukaisesti. Toimijuudella pystyy muuttamaan sekä luomaan uusia rakenteita. Toimijuudessa yhdistyy yksilön omat kyvyt ja pyrkimykset sekä ympäristön luomat mahdollisuudet, kuten taloudellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten voimavarojen ja toiminnan rakenteelliset ehdot. (Nivala & Ryyänen 2019, 99.) Ympäristön luomat mahdollisuudet rajaavat yksilön toimijuuden toteutumista. Kuitenkin yksilöt voivat kokea mahdollisuudet toimijuuteen eri lailla, vaikka heillä olisi samat mahdollisuudet. (Stenvall 2018, 62.)

Kolmantena on kuulumisen käsite, joka lisää ymmärrystä osallisuuden kokemuksista. Tunne kuulumisesta voidaan käsittää myös osaksi osallisuuden kokemusta (Särkelä-Kukko, 35). Kuuluminen on yksilöllinen yhteyden tunne, jonka kohteena voi olla esimerkiksi paikat, ihmiset, kulttuurit tai materia. Tunne yhteydestä muuttuu osaksi ihmisen käsitystä itsestään. Kuuluminen tuntuu merkitykselliseltä, turvalliselta ja oikealta. Se on kotoisa tunne, joka ei välttämättä ilmene ulospäin samanlaisena kuin se tuntuu. Ihmisellä on lupa olla oma itsensä ja lupa tuntea myös negatiivisia tunteita. Tunteen kehitys perustuu vuorovaikutukseen, jolla luodaan ja jaetaan yhteistä kulttuuria. (Nivala & Ryyänen 2019, 120–122.) Kun ihmisiä tuetaan toimimaan osana yhteiskuntaa, kuulumisen tunne antaa merkittäviä kokemuksia tasa-arvoisesta ja reilusta yhteiskunnasta, (Stenvall 2018, 61).

3.3 Osallisuuden edistäminen

Osallisuutta edistäessä huomioidaan osallistuminen, toimijuus ja kuulumisen, jotka ovat hyviä keinoja osallisuuden edistämiseen ja tukemiseen. Jotta osallisuutta pystytään edistämään, on perusasioiden oltava kunnossa. Ihmisellä tulee olla ymmärrys ympärillä tapahtuvista asioista, jotta niihin pystyy vaikuttamaan. (Isola ym. 2017, 25.) Myös Timonen-Kallio (2020, 8) korostaa tietoisuutta toimintaympäristöstä sekä tiedosta ja taidosta vaikuttaa erilaisiin asioihin. Myös merkityksellisyyden kokemus edesauttaa vastuun ottamista omasta elämästään ja hyvinvointia edistävien valintojen tekemistä. Muita edellytyksiä osallisuuteen on elämän ennakoitavuus ja hallittavuus. Muun muassa kohtuullinen toimeentulo sekä tarpeeseen vastaavat palvelut edesauttavat elämän ennakoitavuutta ja hallittavuutta. (Isola ym. 2017, 25.)

Osallisuuden edistämisessä pyritään vahvistamaan henkilöiden rohkeutta, halua ja valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä toimimiseen. Edistämistä edesautetaan luomalla ympäristöjä osallistumiselle sekä rakenteita ja toimintamuotoja kehittämällä. (Nivala & Ryyänen 2019,

119–120.) Myös lisäämällä ymmärrystä toimintaympäristöistä ja palveluista edistetään osallisuutta (Koivisto, Isola & Lyytikäinen 2018, 8). Yksi keino osallisuuden edistämiseen on tarjota tilaisuuksia toimintaan, joissa on mahdollista luoda yhteyksiä muihin ihmisiin (Isola ym. 2017, 25). Toiminnassa dialogisuuden vahvistaminen ja tasavertaisten suhteiden korostaminen lisää osallisuutta. Toinen keino osallisuuden edistämiseen on kasvattaa henkilöiden kyvykkyyttä ja motivaatiota toimijuuteen sekä muutoksen tekemiseen. Esimerkiksi mahdollisuus olla mukana erilaisissa prosesseissa alusta loppuun asti voi lisätä motivaatiota toimijuuteen. (Nivala & Ryytänen 2019, 119–120.) Kolmas keino on innostaa ja motivoida ryhmä keskustelemaan ja tekemään ehdotuksia tärkeäksi määritellyn asian ympärille (Timonen-Kallio 2020, 7–8). Toimimalla yhteisten tavoitteiden eteen edistetään yhteenkuuluvuuden tunnetta (Nivala & Ryytänen 2019, 119–120).

Edistämisessä tulee ottaa huomioon, että ihmisellä on todellinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin, tulla kuulluksi ja ottaa osaa kehittävään toimintaan. Aito mahdollisuus vaikuttaa kasvattaa vastuuta yhteisöstä ja lisää molemminpuolista luottamusta. Se myös auttaa sitoutumaan yhteisöön ja sen toimintaan sekä innostaa toimimaan asioiden parantamiseksi. Osallisuuden edistäminen ei kuitenkaan oikeuta vastuuttamaan yksilöä ongelmiansa hoitamisesta. Lisäksi näennäinen osallistaminen esimerkiksi päätöksentekoon voi heikentää yksilön kokemusta osallisuudesta. (Nivala & Ryytänen 2019, 118–120, 203.) Parhaimmillaan osallisuutta edistämällä pystytään tukemaan vuorovaikutusta, vahvistamaan asiakaslähtöisyyttä ja lisäämään työntekijän taitoja kohdata ihminen ja ihmisen odotukset sekä hänen elämänsä ongelmat (Timonen-Kallio 2020).

Osallisuus pohjautuu hyvinvoinnin ulottuvuuksiin, eli osallisuutta edistämällä edistetään yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia. Osallisuuden kokemuksella on tutkittu olevan yhteyksiä mielenterveyteen, elämänlaatuun, koulutukseen, työllisyyteen, yksinäisyyteen ja toiminta- ja työkykyyn. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023.) Osallisuuden kokemukset ehkäisevät syrjäytymistä ja yksinäisyyttä sekä lisäävät merkityksellisyyden kokemusta (Nuoret ja osallisuus 2023). Edistämällä osallisuutta voidaan torjua myös eriarvoisuutta parantamalla heikommassa ja haavoittuvassa asemassa olevien osallisuuden kokemusta ja sen myötä heidän hyvinvointiansa. Tämä tapahtuu tuomalla heidän äänensä kuuluville ja mielipiteensä näkyville keskusteluihin sekä tarjoamalla heille mahdollisuuksia tuottaa yhteistä hyvää ja olla mukana nauttimassa siitä. (Isola, Nousiainen & Valtari 2020.)

3.4 Nuorisotyö

Nuorisotyötä tehdään nuorten kanssa, ja nuorisotyöllä pyritään edistämään nuorten asioita ja asemaa yhdessä eri toimijoiden sekä nuorten perheiden kanssa (Kiilakoski, Kinnunen & Djupsund 2014, 60). Nuorisotyö tukee ja ohjaa nuorten kasvua ja oppimista (Nieminen 2010, 31). Nuorisotyössä pyritään tukemaan erityisesti nuorten hyvää elämää: nuoria kannustetaan edistämään terveellisiä elämäntapoja sekä omaa ja yhteistä hyvinvointia. Lisäksi nuorisotyössä tuetaan nuorten kiinnittymistä yhteiskuntaan ja nuoren asemaa sosiaalisissa ympäristöissä. (Kiilakoski ym. 2014, 60.) Sosiaalipedagogisesta näkökulmasta nuorta tuetaan kasvamaan omaksi itsekseen, ja edistetään nuoren valmiuksia toimia yhteiskunnan vaikuttavana jäsenenä (Nivala & Ryyänen 2019, 207).

Nuorisotyö on ohjattua ja yhteisöllistä toimintaa, jonka avulla nuoria kannustetaan toimimaan osana yhteiskuntaa. Toiminta perustuu nuorten tarpeisiin ja siihen osallistuminen on vapaaehtoista. (Nieminen 2010, 51.) Toiminnan vapaaehtoisuus luo nuorelle mahdollisuuden valita mitä haluaa tehdä ja mihin haluaa käyttää omaa aikaansa. Nuori pääsee tekemään omaa elämänsä koskevia päätöksiä ja samalla kehittämään omaa toimijuuttansa. Yhteisöllisyyttä vahvistetaan tukemalla toimintaan, johon nuoret pystyvät osallistumaan itselleen sopivalla tavalla sekä etsimään yhteisiä tavoitteita ja toimimaan yhdessä. (Nivala & Ryyänen 2019, 206–207.)

Nuorisotyötä tekevät ja tukevat nuoriso- ja kansalaisjärjestöt, kunnat, nuorisotyön valtionhallinto, kirkot, seurakunnat, erilaiset yhteisöt ja oppilaitokset (Nieminen 2010, 51). Nuorisolaki (1285/2016) määrittelee nuorisotyön tehtäviä ja tavoitteita. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyjä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Lain tavoitteena on myös tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä edistää yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja oikeuksien toteutumista. Lisäksi lailla pyritään tukemaan nuorten harrastus- ja kansalaisyhteiskuntatoimintaa sekä parantamaan nuorten kasvu- ja elinolosuhteita. Kuntien tehtävänä on toimia lain tavoitteiden mukaisesti ja luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle paikallisten olosuhteiden mukaisesti sekä järjestää nuorille suunnattuja tiloja ja palveluita.

Hoikkala ja Sell (2016, 32–37) ovat määritelleet nuorityön perustehtäviä, joita on socialisaatio, personalisaatio, kompensatio sekä resursointi ja allokointi. Socialisaatiolla tarkoitetaan nuorten liittämistä kulttuurin, yhteiskunnan ja yhteisön jäseniksi. Socialisaatio ei ole pelkästään yksisuuntaista tiedon siirtoa nuorille, vaan myös arvojen, tietojen, taitojen ja tapojen välittämistä,

joilla nuoret pääsevät itse kehittämään ja uudistamaan yhteisöjä ja yhteiskuntaa. Personalisaation tarkoituksena on tukea nuoren kehittymistä omaksi itsekseen ja auttaa tuntemaan omat tarpeensa ja kykynsä. Nuorisotyön tarkoituksena onkin tarjota nuorille oppimiskokemuksia, tunnistaa nuoren yksilöllisyys ja ainutlaatuisuus sekä toimia yksilöiden ominaisuuksien tukemiseksi. Kompensaation tarkoitus on tasoittaa ja korjata sosialisatiossa ja personalisaatiossa olevia puutteita. Kompensaatiolla pyritään auttamaan ja ohjaamaan nuoria, joilla on haasteita liittyä osaksi yhteiskuntaa tai omien persoonallisten mahdollisuuksien toteuttamisessa. Resursointi ja allokointi voidaan liittää nuorisopolitiikkaan, sillä resursoinnilla ja allokoinnilla pyritään vaikuttamaan yhteiskunnan nuorille määrittelemiin voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen.

Nuorisotyön perustehtävien tarkoituksena on oppimisen tuloksena tapahtuva muutos, joko sisäisesti, ulkoisesti tai vähitellen kasvun ohella (Hoikkala & Sell 2016, 38). Muutoksessa tuetaan nuorten integraatiota omalla tavallaan, ilman aikaisempien sukupolvien odotuksia tai yhteiskunnan rajoittavia rooleja esimerkiksi sukupuoleen tai luokkarakenteeseen liittyen. Parhaimmillaan lähtökohdat muutokseen löytyvät nuorelta itseltään: hänen tarpeistaan, toiveistaan ja elämäntodellisuudestaan sekä myös suhteista aikuisiin, toisiin nuoriin ja ympäröivään maailmaan. (Nivala & Rynänen, 206–207.)

3.5 Nuorten osallisuuden edistäminen

Nuorten osallisuus ja osallisuuden edistäminen huomioidaan muun muassa nuoriso- ja kuntalaisissa. Nuorisolain (1285/2016) tavoitteena on osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen ja kuntalaki (410/2015) säättää esimerkiksi nuorisovaltuuston mukaanotosta päätöksentekoon. Nuorisotyöllä on ammattieettiset ohjeet, joiden tarkoituksena on avata nuorisotyön tarkoitusta, toimintatapoja ja luoda pohjaa pohdinnalle oikeasta ja väärästä. Ammattieettisissä ohjeissa yhtenä näkökulmana on nuorisotyö vahvistamassa nuorten osallisuutta lähiyhteisöissä ja yhteiskunnassa. Nuorisotyöllä luodaan edellytyksiä nuorten osallisuudelle ja itsenäiselle toimijuudelle. (Rauas 2019, 36.)

Nuorten osallisuutta edistettäessä on tärkeää tunnistaa nuorten tarpeet osallisuudelle (Stenvall 2021, 46) ja varmistaa, että nuorilla on monipuolisesti tietoa palvelun olemassaolosta (Kiilakoski & Gretschesel 2012, 13). Myös Lahtisen (2023, 187) mielestä on tärkeää, että nuorilla on tarpeeksi tietoa palveluista ja heidän mahdollisuuksistaan vaikuttaa palvelun sisältöön ja kehittämiseen. Osallisuuden tarpeet voivat liittyä nuoren arkeen, palveluihin sekä yhteiskunnallisiin

kysymyksiin ja vaihdella eri tilanteissa (Stenvall 2021, 47). Erilaisia osallistavia menetelmiä, kuten lomakkeita, kortteja tai harjoituksia, käyttämällä voidaan vahvistaa henkilön osallisuutta ja toimijuutta. Menetelmät auttavat tunnistamaan henkilön tarpeita, toiveita ja mahdollisuuksia. (Timonen-Kallio 2020, 7.)

Voidaan ajatella, että edellytyksiä osallisuudelle ovat toimiva arki ja hyvinvointi. Osallisuuden kokemusta vahvistaa mahdollisuus saada äänensä kuuluviin ja kokemus kuulluksi tulemisesta. Myös kokemus siitä, että kuuluu erilaisiin yhteisöihin vahvistaa osallisuuden kokemusta. Nuorten osallisuutta vahvistaessa tulee vahvistaa myös ymmärrystä arkisen kohtaamisen ja hyvinvoinnin tukemisesta, jotta osallisuutta on mahdollisuus kehittää laajemmassa kontekstissa. (Stenvall 2021, 46–47.)

Nuorten on tärkeää saada kokemus hyväksynnästä, jotta uskaltaa tuoda näkökulmansa esiin. On tärkeää ottaa nuorten ajatukset ja näkökulmat vakavasti ja huomioida saadut ajatukset, joita nuoret tuovat esille. Nuorten ajatuksia tulee myös viedä tarkoituksenmukaisesti ja tasapuolisesti eteenpäin. (Stenvall 2021, 51.) Nuorisotyön luonteeseen kuuluukin nuorten kuunteleminen, rohkaisu ja totuudellinen hyväksyntä (Rauas 2019, 33–35).

Osallisuuden kokemukset vaihtelevat henkilön mukaan. Kaikilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia vaikuttaa, vaan mahdollisuudet vaihtelevat riippuen esimerkiksi siitä mihin porukkaan kuuluu tai millainen oma asema on yhteisössä. (Stenvall 2021, 47.) Vaikka mahdollisuudet olisivat samanlaiset, kaikilla ei ole samanlaista tarvetta osallisuuden kokemuksille (Koivisto ym. 2018, 8).

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyön tutkimusmenetelminä käytetään kyselytutkimusta ja benchmarking-tutkimusta, josta tulen käyttämään opinnäytetyössäni vertailuanalyysi-termiä. Kyselytutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa nuorisopalveluiden toimintaan osallistumisesta ja vaikuttamisesta sekä kehitysideoita Ylöjärven nuorisopalveluille. Opinnäytetyötä varten haluttiin tietoa nuorten kokemuksista ja ajatuksista nuorisopalveluiden toiminnasta. Verkossa vastattava kysely vaikutti sopivalta tavolta kerätä aineistoa ja tietoa kohderyhmältä.

Sen sijaan vertailuanalyysi on hyvä menetelmä, kun halutaan kartoittaa toimivia toimintatapoja. Tässä opinnäytetyössä vertailuanalyysia käytetään kyselyä täydentävänä menetelmänä. Vertailuanalyysin tarkoituksena on saada tietoa siitä, millaisilla keinoilla muut toimijat edistävät nuorten osallisuutta. Tavoitteena on myös saada kehittämissideoita nuorten osallisuuden edistämiseen, joita olisi mahdollista hyödyntää Ylöjärven nuorisopalveluilla.

4.1 Kyselytutkimus

Kyselytutkimus on usein määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus, jolla vastauksia ilmaistaan pääsääntöisesti numeerisesti. (Vehkalahti 2014, 13.) Kyselyillä on mahdollista tavoittaa suuri määrä vastaajia ja siten kerätä laaja tutkimusaineisto. Kuitenkin tieto, jota kyselyillä saadaan jää usein pinnalliseksi, mutta on usein luotettavaa. (Ojasalo, Moilanen & Ritakoski 2015, 121.) Opinnäytetyön tarkoituksena on ymmärtää aihe nuorten näkökulmasta, jonka vuoksi näkökulma kyselytutkimukseen on laadullinen eli kvalitatiivinen.

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään aiheen tai ongelman yksityiskohtia. Menetelmä soveltuu kuvailemaan aihetta, mutta tuloksia ei voida yleistää tai tehdä niistä kattavia johtopäätöksiä. (Survey Monkey 2023.) Laadullisen ja määrällisen kyselytutkimuksen oleellinen ero on tiedossa, jota kerätään. Esimerkiksi kun kyselyssä kysytään, että mihin toimintaan nuori on osallistunut, saadaan laadullista tietoa. Jos kysyttäisiin kuinka usein nuori osallistuu toimintaan, tieto olisi määrällistä. (Vehkalahti 2014, 32.)

Kyselyissä on tärkeää, että lomake toimii itsenäisesti, sisältää ymmärrettäviä ja mitattavia käsitteitä. Jotta vastaajat käsittävät kyselyn mahdollisimman samalla tavalla tulee kysymysten ja väitteiden olla konkreettisia. (Vehkalahti 2014, 11–18.) Kyselylomakkeen miellyttävä ulkoasu, looginen eteneminen ja pituus ovat asioita, joilla edesautetaan kyselyyn vastaamista (Heikkilä 2014, 45–47).

Kyselyissä voi olla avoimia ja suljettuja osioita. Avoimiin kysymyksiin vastataan vapaamuotoisesti ja suljettuihin on valmiit vastausvaihtoehdot. Erilaisilla kysymysmuodoilla saadaan monipuolisesti tietoa ja helpotetaan kyselyyn vastaamista. Suljetut kysymykset ovat helpommin käsiteltävissä ja mitattavissa. Avoimissa kysymyksissä voi saada sellaista tietoa, jota suljetuissa ei voida kerätä. (Vehkalahti 2014, 25.) Avoimia kysymyksiä käytetään myös siksi, että monivalintakysymyksiin olisi vaikea muotoilla vastausvaihtoehtoja, jotka sopisivat nuorten ajatuksiin.

Kyselyn luotettavuutta voidaan mitata validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetti kertoo, että mitataanko oikeaa asiaa ja reliabiliteetti, että miten tarkasti asiaa mitataan. Validiteetin tulee olla kunnossa ennen kuin mietitään reliabiliteettia. (Vehkalahti 2014.) Validiteettia tukee perusjoukon määrittely, korkea vastausprosentti ja oikeiden asioiden mittaaminen. Reliabiliteettia heikentää vähäinen vastausprosentti, vastausten sattumanvaraisuus ja epätasapainoinen perusjoukko. (Heikkilä 2014, 27–28.)

Valitsin kyselyn opinnäytetyöni menetelmäksi, sillä kysely on mielestäni kiinnostava ja mielekäs tapa kerätä tietoa. Valintaan vaikutti myös nuoret kohderyhmänä. Oletin, että nuoria kiinnostaisi enemmän vastata kyselyyn kuin osallistua esimerkiksi haastatteluihin tai ideointipajoihin. Helposti saatavilla olevaan lyhyeen kyselyyn vastaaminen on vaivatonta ja nopeaa. Lisäksi kyselyn tekeminen tässä muodossa oli itselleni uusi tapa kerätä tietoa. Oli mielenkiintoista miettiä kysymyksiä, niiden asetteluita sekä vastausvaihtoehtoja. Koen myös vastausten koonnin ja analysoinnin kiinnostavana.

4.2 Kyselyn toteutus

Kyselyn sisältöä lähdin pohtimaan tilaajan toiveiden perusteella, eli tarkoitukseni saada tietoa siitä, miten nuoret kokevat nuorisopalveluiden toiminnan ja haluavatko he olla mukana vaikuttamassa toimintaan. Ajattelin, että nuorille suunnattu kysely toimii parhaiten verkossa ja Webropol-kyselyalusta vaikutti alustana toimivalta ja selkeältä. Kyselyn kysymysten tuli olla selkeästi ymmärrettävissä ja nopeasti vastattavia. Tämän vuoksi kyselyyn valikoitui monivalintakysymyksiä ja vain muutamia avoimia kysymyksiä. Monivalintakysymyksiä valitsin siksi, että nuorten on helppoa ja nopeaa vastata niihin, ja avoimien kysymysten tavoite oli saada opinnäytetyön kannalta oleellista tietoa, jota ei olisi saanut muotoiltua monivalintakysymyksiksi.

Avoimet kysymykset antoivat myös nuorille mahdollisuuden kertoa omin sanoin kokemuksiinsa ja mielipiteitään. Kysely haluttiin myös pitää lyhyenä, jotta nuorilla riittää mielenkiinto vastata siihen.

Kyselyn jakelua varten selvitin, mitä kautta opinnäytetyön kyselyn saa jakaa kohderyhmälle. Alun perin ajatuksena oli lähettää kysely nuorille viestillä kouluviestintäalusta Wilman kautta. Selvitin mahdollisuutta opinnäytetyön kyselyn jakamiseen Wilman välityksellä ensin tilaajalta, joka ohjeisti varmistamaan asian opetuspäälliköltä. Tiedustelin asiaa opetuspäälliköltä, joka ohjeisti hakemaan tutkimuslupan. Tutkimuslupa tarvittiin, jotta kysely voidaan jakaa oppilaille Wilman kautta. Tutkimuslupa haettiin opetuspäälliköltä sähköpostitse vapaamuotoisella hakemuksella, jossa kerrottiin, mistä opinnäytetyössä on kyse ja ketkä kuuluvat kohderyhmään. Tutkimuslupahakemukseen liitettiin opinnäytetyön tutkimussuunnitelma. Tiedustelin myös mahdollisuutta ohjattuun vastaamiseen kouluissa esimerkiksi jonkin oppitunnin alussa, mutta se ei ollut mahdollista.

Tutkimuslupan saatuaani lähetin opetuspäällikölle tiedotteen, joka jaettiin huoltajille ja koulun henkilökunnalle Wilman tiedotteena. Lähetin hänelle myös yläkoululaisille suunnatun tiedotteen, joka sisälsi linkin opinnäytetyön kyselyyn. Tiedote huoltajille ja koulun henkilökunnalle lähti heti jakoon, jotta he saivat aikaa perehtyä asiaan ja muutama päivä sen jälkeen tiedote jaettiin Wilmassa tiedotteena kaikille Ylöjärven yläkoululaisille. Kyselyyn oli aluksi annettu kymmenen päivää vastausaikaa. Vastausten vähäisen määrän vuoksi aikaa jatkettiin kahdella viikolla ja Wilman tiedote päivitettiin. Lisäksi varmistin opetuspäälliköltä mahdollisuutta jakaa kysely Wilma-viestillä, jotta se tavoittaisi nuoret paremmin. Viestillä jakaminen ei valitettavasti onnistunut. Kyselyä mainostettiin ja jaettiin nuorisopalveluiden työntekijöiden sosiaalisen median kanavissa sekä Ylöjärven nuorisopalveluiden Instagram-tilillä. Myös nuorisotiloilla ja Rundissa kannustettiin nuoria vastaamaan kyselyyn. Kyselyyn ei kuitenkaan tullut paljoa vastauksia, vaikka vastausaikaa jatkettiin ja nuoria kannustettiin vastaamaan.

4.3 Vertailuanalyysi

Vertailuanalyysi on järjestelmällinen ja jatkuva prosessi, jolla pyritään tunnistamaan hyvin toimivia toimintatapoja ja menetelmiä sekä soveltamaan niitä oman toiminnan kehittämiseen. Vertailuanalyysia varten tulee olla tietoinen omasta toiminnasta ja asioista, joissa tulisi kehittyä. (Tuominen 2021, 3.)

Vertailuanalyysi aloitetaan kohteen määrittelyllä, eli kehitettävän asian tunnistamisella ja sen suorituskyvyn mittaamisella. Kun kehittämisen kohde on määritelty, tulee tunnistaa kehitettävässä asiassa parhaat tai kehittämiskohdetta paremmat toimintatavat tai toimijat, joista olisi mahdollista ottaa mallia. Vertailtavia kohteita voi löytyä esimerkiksi organisaation sisältä tai sen kilpailijoista ja muista organisaatioista. Vertailuanalyysia voidaan hyödyntää myös toimialan tilastollisia keskiarvoja ja standardeja. (Ojasalo ym. 2015, 186.)

Vertailuanalyysia pohdittaessa tulee muistaa myös eettiset periaatteet, joissa painotetaan organisaatioiden välistä luottamusta, ymmärrystä vertailuanalyysin luonteesta ja saatujen tietojen hyödyntämistä. Vertailtavan kohteen löytyttyä tulee pohtia, kuinka omassa kehityskohteessa toimitaan ja sen jälkeen perehtyä vertailtavan kohteen toimintamalleihin sekä pohtia näiden eroavaisuuksia ja löytää parhaat toimintatavat. Parhaiden toimintamallien tunnistamisen jälkeen tulee asettaa tavoitteet oman toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteiden määrittelyn jälkeen aloitetaan soveltaminen ja käyttöönotto sekä toimintatapojen vakiinnuttaminen ja kehittäminen. (Tuominen 2021, 3–12, 21–24.)

Valitsin vertailuanalyysin kyselyä täydentäväksi menetelmäksi, sillä koen sen hyvänä tapana saada sellaista tietoa, jota ei muuten välttämättä saisi. Perehdyin menetelmään suorittaessani opintojaksoa, jossa tehtävänä oli toteuttaa ryhmän kanssa vertailuanalyysi. Koin opintojaksoon kuuluvan tehtävän tekemisen antoisana ja menetelmällä saimme uusia näkökulmia tehtävän aiheeseen. Koen menetelmän mielekkäänä ja toimivana sekä uskon, että sillä saa uusia ideoita ja ajatuksia toiminnan kehittämiseen liittyen. On myös mielenkiintoista miettiä, millä tavoilla saatua tietoa pystyy hyödyntämään omassa toimintaympäristössä, sillä se mikä toimii jossain muualla ei välttämättä toimi toisessa paikassa samalla tavalla.

4.4 Vertailuanalyysin toteutus

Lähdin toteuttamaan vertailuanalyysia perehtymällä ensin benchmarking-prosessiin. Prosessia on avattu portaittain, joista ensimmäisenä oli vertailtavan kohteen määrittely. Pohdin, mitä tilaaja tekee ja mitä olisi mahdollista tehdä paremmin. Kehityskohteeksi määrittyi keinot nuorten osallisuuden edistämiseksi nuorisopalveluiden toiminnassa. Tässä vaiheessa mietin jo mitä voisi kysyä, jotta saisin sellaista tietoa, jolla olisi mahdollista kehittää Ylöjärven nuorisopalveluiden toimintaa.

Seuraavaksi tuli tunnistaa organisaatiot, jotka ovat selkeästi tilaajaa parempia. Käytin Googlen hakupalvelua etsiessäni parempia toimijoita ja löysin muutamia kuntia, joilla vaikutti olevan toimivia käytäntöjä nuorten osallisuuden edistämiseksi. Kokkolan toiminta nuorten osallisuuden edistämiseen liittyen vaikutti sellaiselta, mitä Ylöjärvellä voisi olla. Kokkola ja Ylöjärvi on myös lähes samankokoisia kaupunkeja ja nuorisopalvelut toimivat samalla laajuudella.

Otin sähköpostitse yhteyttä Kokkolan kaupungin nuorisopalveluiden työntekijään ja kysyin mahdollisuutta haastatteluun. Sovimme haastatteluajan ja ennen haastattelua perehdyin vielä paremmin vertailtavan organisaation toimintaan ja muuhun saatavilla olevaan tietoon. Mietin myös haastattelun rungon valmiiksi. Haastattelu toteutettiin Teamsilla ja se tallennettiin, jotta pystyin palaamaan siihen myöhemmin. Tämä mahdollisti paremman keskittymisen ja läsnäolon haastattelun aikana, sillä minun ei tarvinnut kirjoittaa muistiinpanoja.

5 TULOKSET JA ANALYYSI

Kysely jaettiin kaikille Ylöjärven yläkoululaisille, joita on noin 1500. Kyselyyn vastasi 34 kohderyhmään kuuluvaa nuorta. Vastaajista 15 on 7.-luokkalaisia, 8 on 8.-luokkalaisia ja 11 vastaajaa on 9.-luokkalaisia. Kyselyn tulokset esitellään ja analysoidaan saatujen vastausten perusteella. Tuloksia käsitellään laadullisen tutkimuksen menetelmillä.

Vertailuanalyysia varten toteutin yhden haastattelun, josta ilmeni, että Kokkolan ja Ylöjärven nuorisopalveluiden toiminta ja menetelmät nuorten osallisuuden edistämiseksi ovat hyvin samankaltaisia. Avaan ja analysoin haastattelun tuloksia.

5.1 Kyselyn tulokset

Kysely on jaoteltu kahteen teemaan; nuorisopalveluiden toimintaan osallistumiseen ja nuorisopalveluiden toimintaan vaikuttamiseen. Kysely eteni nuoren vastausten perusteella eteenpäin, eli esimerkiksi kysyttäessä ”mihin Ylöjärven nuorisopalveluiden toimintaan olet osallistunut?” vastasi ”en mihinkään” oli seuraava kysymys ”miksi et ole osallistunut nuorisopalveluiden toimintaan?”. Kyselyn kaikki kysymykset ja vastausvaihtoehdot löytyvät liitteestä 1.

5.1.1 Osallistuminen nuorisopalveluiden toimintaan

Kymmenen vastaajaa ei ole osallistunut mihinkään nuorisopalveluiden toimintaan. On mielenkiintoista huomata, että he ovat kuitenkin vastanneet kyselyyn. Syitä miksi vastaajat eivät ole osallistuneet on se, että ei ole aikaa (6), toiminta ei kiinnosta (5), kulkeminen on haastavaa (1), ei halua osallistua yksin (2) ja ei tiennyt toiminnasta (2). On hyvä tietää syitä sille, miksi nuori ei ole osallistunut toimintaan. Ylöjärvellä välimatkat ovat pitkiä: Ylöjärven keskustasta on 40 kilometriä Kuruun ja jos nuori ei asu Kurussa tai keskustan alueella on kulkeminen nuorisotilalle ymmärrettävästi haastavaa. Vaikka nuorisopalveluilla ei voidakaan vaikuttaa esimerkiksi nuorten ajankäyttöön tai kulkemismahdollisuuksiin, on hyvä tietää, jos ne ovat syynä. Nuorisopalveluiden on kuitenkin mahdollista tehdä toiminnasta kiinnostavampaa sekä lisätä tietoisuutta toiminnasta.

Vastaajista 24 on osallistunut nuorisopalveluiden toimintaan. Vastaajat ovat osallistuneet Runtiin (16), nuorisotilatyoöhön (15), koulunuorisotyöhön (10), nuorisovaltuustoon (3), tapahtumiin (8), erityisnuorisotyöhön (1), loma-ajan toimintaan (3) sekä ryhmiin ja kerhoihin (5). Nuori-

risotiloilla, Rundissa ja kouluilla, joissa tehdään koulunuorisotyötä, kannustettiin nuoria vastaamaan kyselyyn, joten siitäkkin syystä niihin osallistuneita on enemmän kuin muihin toimintoihin. Näihin toimintoihin myös osallistuu määrällisesti enemmän nuoria kuin esimerkiksi erityisnuorisotyöhön. Ne ovat myös sellaisia toimintamuotoja, joihin nuorten vaikuttamismahdollisuuksia olisi helppo lisätä.

Nuorisotilatyöhön on osallistunut 15 vastaajaa. Nuorisotilat, joissa vastaajat ovat käyneet ovat Antero (6), Olka (6), Metzis (4), Mokkero (1) ja Nuokku (3). Suurin osa nuorisotiloilla käyneistä on käynyt keskusta-alueen tiloilla. Kyselyä markkinoitiin enemmän keskusta-alueen puolella ja esimerkiksi Kurun ja Viljakkalan kouluissa ei ollut vielä koulu yhteisöohjaajaa, joka olisi saanut nuoria kannustettua vastaamaan, jolloin vastaajat ovat todennäköisemmin tilakävijöitä. Viljakkalassa sijaitsevasta nuorisotila Vilikseltä ei kuitenkaan tullut yhtäkään vastausta kyselyyn.

Vastaajista kahdeksan on osallistunut johonkin nuorisopalveluiden järjestämään tapahtumaan. Vastaajista neljä mainitsi osallistuneensa itsenäisyyspäivän gaalaan. Lisäksi vastaajat olivat osallistuneet Nuokun kepparikisoihin, syysloman aloitustapahtumaan, leireihin ja teatteri Jakaraan. On myös mahdollista, että jotkut vastaajat ovat osallistuneet nuorisopalveluiden tapahtumiin, mutta eivät ole huomanneet tai tietäneet, että se on nuorisopalveluiden järjestämä.

Kyselyssä kysyttiin, mitä kautta nuoret haluavat tietoa toiminnasta. On hyvä tietää, mitä kautta nuoret haluavat saada tietoa, jotta osaamme kertoa nuorille palveluistamme oikeissa paikoissa. Kyselyn vastauksista selvisi, että nuoret haluavat saada tietoa toiminnasta seuraavia väyliä pitkin: Wilma (20), nuorisopalveluiden työntekijät (12), nuorisotilat (12), Instagram (17), koulun ilmoitustaulut (13), kaupungin nettisivut (7), opettajat (7), Snapchat (4) ja WhatsApp (2). Lisäksi on mielenkiintoista huomata, että kymmenen vastaajaa, jotka eivät ole osallistuneet nuorisopalveluiden toimintaan, haluaisivat toiminnasta tietoa monipuolisesti eri kanavia hyödyntäen. He haluaisivat tietoa toiminnasta Wilman (9), Instagramin (5), opettajien (4), koulujen ilmoitustaulujen (4) ja nuorisopalveluiden työntekijöiden (4) kautta. Tähänkin mennessä tietoa toiminnasta on jaettu juuri näitä väyliä hyödyntäen, joten on hyvä saada vahvistusta sille, että väylät ovat niitä, joita nuoret seuraavat ja mistä halutaan tietoa. Vastausten perusteella koulun merkitys nuorisopalveluiden toiminnasta tiedottamiseen on merkittävä ja tiedon jakamista kouluissa kannattaisi kyselyn perusteella lisätä. Toiminnasta tiedottamista voisi kouluissa lisätä järjestämällä esimerkiksi välituntitoimintaa tai muuta toimintaa koulupäivän aikana. Tällainen

toiminta toisi myös nuorisopalveluiden työntekijöitä tutummiksi, jolloin osallistuminen toimintaan voisi olla helpompaa.

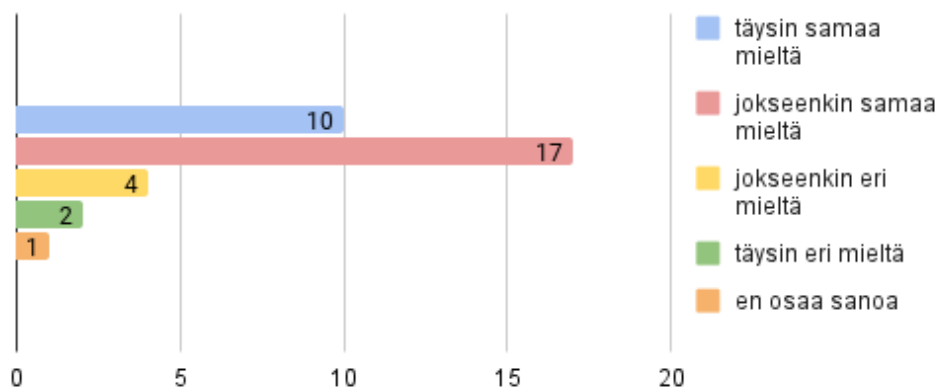
Tilaaaja halusi tietää miten nuoret kokevat nuorisopalveluiden toiminnan. Selvitin nuorten ajatuksia kuudella väittämällä, jotka valikoituivat osallisuuden kokemusten kautta oleellisista asioista. Kysymykset olivat:

1. tiedän mitä toimintaa nuorisopalveluilla on
2. toimintaan on helppo osallistua
3. toiminta on mielekästä
4. olen tervetullut toimintaan
5. minua kuunnellaan
6. saan tarvittaessa apua työntekijöiltä.

Kysymysten vastausvaihtoehtoja olivat täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä, täysin eri mieltä ja en osaa sanoa.

Ensimmäisenä kysyttiin tietääkö nuori mitä toimintaa nuorisopalveluilla on. Kuviossa 1. näkyy, että vastaajista 10 on täysin samaa mieltä ja 17 jokseenkin samaa mieltä. Neljä vastaajaa on jokseenkin eri mieltä, kaksi täysin eri mieltä ja yksi vastaaja ei osaa sanoa.

Tiedän mitä toimintaa nuorisopalveluilla on

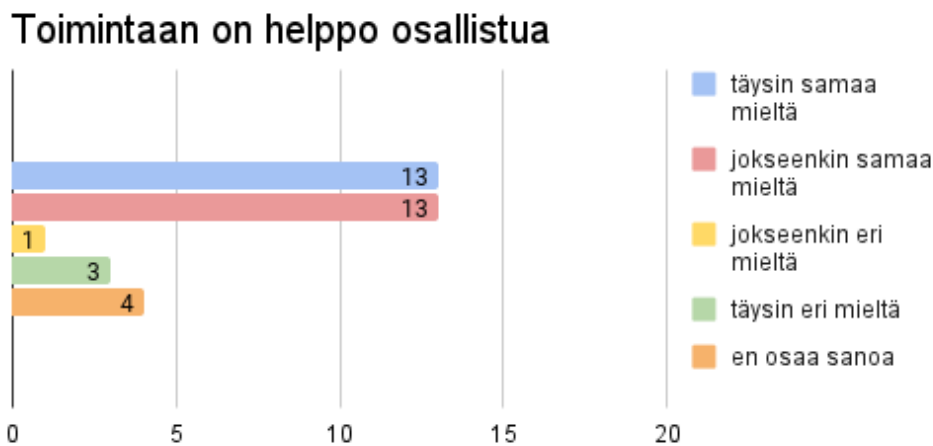

Kuvio 1. Tiedän mitä toimintaa nuorisopalveluilla on

Vastausten perusteella nuoret tietävät hyvin nuorisopalveluiden toiminnasta. Toki suurin osa kyselyyn vastaajista on ollut mukana nuorisopalveluiden toiminnassa, joten oletettavissa onkin, että heillä on tietoa nuorisopalveluiden toiminnasta. Vastaajista, jotka eivät ole osallistuneet nuorisopalveluiden toimintaan yksi ei osaa sanoa mitä toimintaa nuorisopalveluilla on, kolme on jokseenkin eri mieltä ja kuusi on jokseenkin samaa mieltä. Tieto palvelun olemassaolosta

on edellytys osallisuuden edistämiseksi (Kiilakoski & Gretschel 2012), sillä nuorella tulee olla tieto siitä mihin vaikuttaa ja miten vaikuttaa, jotta on mahdollista vaikuttaa. Vastausten perusteella olisi hyvä tuoda kaikissa toimintamuodoissa esille myös muuta nuorisopalveluiden toimintaa.

Seuraavaksi kysyttiin miten nuoret kokevat toimintaan osallistumisen helppouden. Kuviosta 2. ilmenee, että 13 vastaajaa on täysin samaa mieltä ja 13 vastaajaa jokseenkin samaa mieltä siitä, että toimintaan on helppo osallistua. Yksi vastaajista on jokseenkin eri mieltä ja kolme täysin eri mieltä. Neljä vastaajaa ei osaa sanoa onko toimintaan helppo osallistua. He ovat myös sellaisia, jotka eivät ole osallistuneet toimintaan.

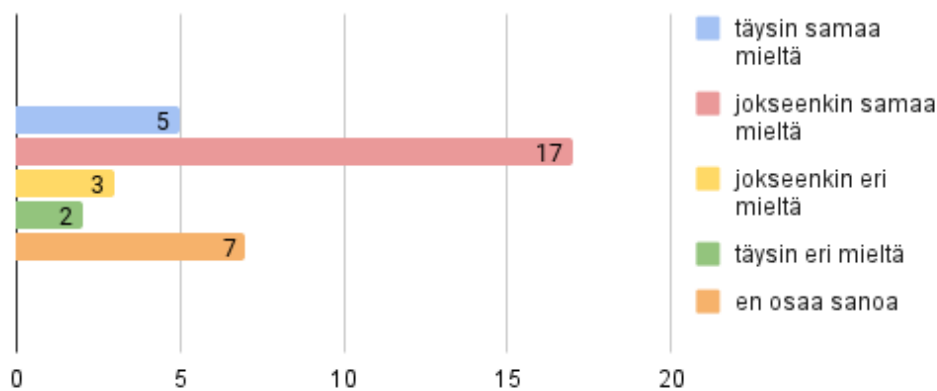
Kuvio 2. Toimintaan on helppo osallistua

Se, että toimintaan ei ole helppo osallistua voi johtua toiminnan ajoista, nuoren omista aikatauluista, kulkemisesta tai esimerkiksi toiminnan ilmapiiristä. Mielestäni on kuitenkin hyvä, että 26 vastaajaa on jokseenkin tai täysin samaa mieltä sen kanssa, että toimintaan on helppo osallistua. Osallistuminen on yksi väylä osallisuuden kokemuksiin (Isola ym. 2017, 23). Jotta nuori osallistuu toimintaan, on tärkeää, että hänen on helppo tulla mukaan. Toimintaan osallistumisen helppoutta voidaan edistää esimerkiksi luomalla turvallisemman tilan periaatteet, joilla pyritään rakentamaan kaikille turvallisempaa tilaa (Allianssi 2023).

Kolmantena kysyttiin, onko toiminta nuoren mielestä mielekästä. Kuviossa 3. voidaan huomata, että viisi vastaajaa on täysin samaa mieltä ja 17 vastaajaa on jokseenkin samaa mieltä, että toiminta on mielekästä. Kolme vastaajaa on jokseenkin eri mieltä ja kaksi on täysin eri mieltä. Seitsemän vastaajaa ei osaa sanoa. Heistä neljä ovat sellaisia, jotka eivät ole osallistuneet toimintaan.

Vastaajista 22 on sitä mieltä, että toiminta voisi olla mielekkäämpää. Olisi hyvä tietää, miksi toiminta ei ole vastaajien mielestä mielekästä ja mitä tulisi tehdä, jotta se olisi mielekkäämpää. Nuoren kokemukseen toiminnan mielekkyydestä vaikuttaa monet eri asiat, kuten muut toiminnassa mukana olevat nuoret, työntekijät, toiminnan luonne, sijainti ja aikataulut. On kuitenkin hämmentävää, että kun toiminta ei ole mielekästä niin miksi ei ole kiinnostusta vaikuttaa siihen, jotta se olisi mielekkäämpää. Nuorisotyötä tehdään kuitenkin nuoria varten ja heidän vapaaajallaan, jolloin olisi hyvä, että nuoret kokisivat toiminnan mielekkäänä.

Toiminta on mielekästä

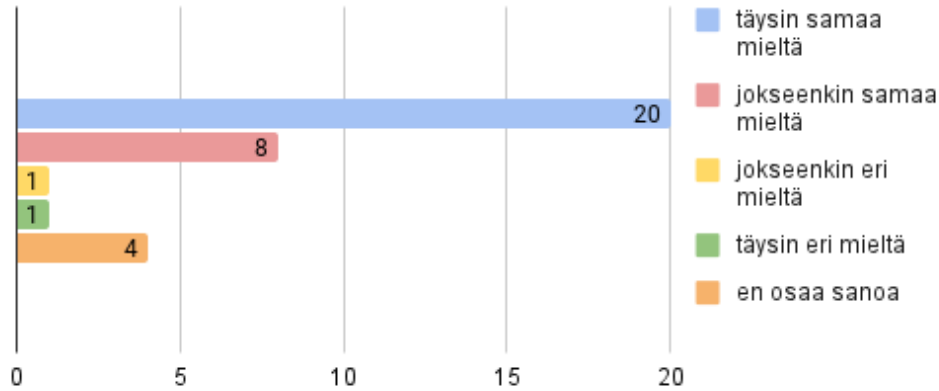
Kuvio 3. Toiminta on mielekästä

Neljäntenä kysyttiin, kokevatko nuoret itsensä tervetulleeksi mukaan. Kuviossa 4. näkyy, että vastaajista 20 on täysin samaa mieltä, kahdeksan jokseenkin samaa mieltä, yksi jokseenkin eri mieltä, yksi täysin eri mieltä ja neljä vastaajaa ei osaa sanoa. Nämä neljä vastaajaa ovat sellaisia, jotka eivät ole osallistuneet nuorisopalveluiden toimintaan. Muista vastaajista, jotka eivät ole osallistuneet nuorisopalveluiden toimintaan, kolme kokee itsensä jokseenkin tervetulleeksi ja kolme täysin tervetulleeksi mukaan toimintaan.

Tässä kohdassa on hienoa huomata, että nuoret kokevat itsensä tervetulleeksi mukaan. Tärkeä osa nuorisotyötä on nuorten kohtaaminen. On kuitenkin ikävä huomata, että muutama vastaajista kokee, ettei olisi tervetullut mukaan toimintaan. Johtuuko kokemus työntekijöistä, toiminnasta tai muista nuorista? Olisiko asialle mahdollista tehdä jotain ja jos olisi, niin mitä? Ajatellen, että kokemus siitä, että nuori kokee itsensä tervetulleeksi liittyy nuoren kokemukseen hy-

väksytyksi tulemisesta. Hyväksytyksi tulemisen kokemus on edellytys osallisuudelle, sillä silloin nuori luultavimmin luottaa aikuiseen ja uskaltaa jakaa ajatuksiaan (Stenvall 2021, 51).

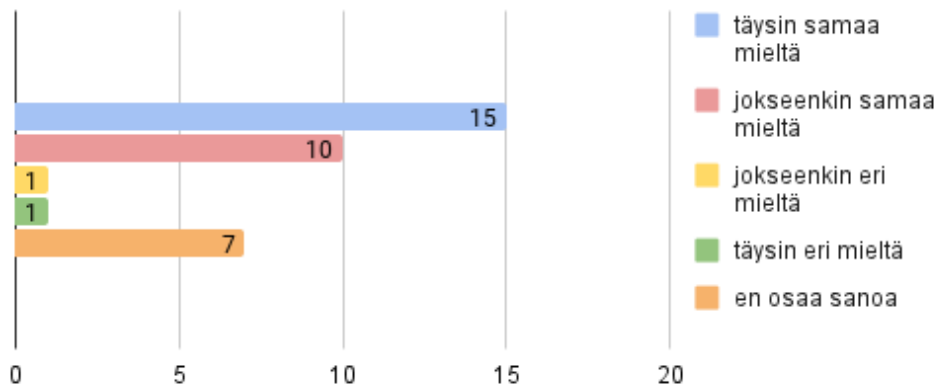
Olen tervetullut mukaan

Kuvio 4. Olen tervetullut mukaan

Seuraava kysymys koski nuoren kokemusta kuulluksi tulemisesta. Vastaukset ovat esitetty kuviossa 5. Vastaajista 15 kokee, että heitä kuunnellaan, 10 on jokseenkin samaa mieltä, yksi on jokseenkin eri mieltä ja yksi täysin eri mieltä. Seitsemän vastaajaa ei osaa sanoa. Heistä viisi ovat sellaisia, jotka eivät ole osallistuneet nuorisopalveluiden toimintaan.

Minua kuunnellaan

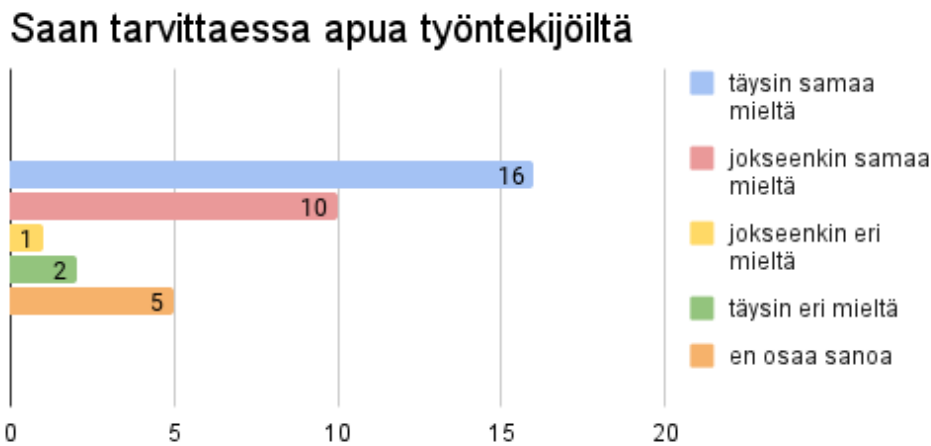

Kuvio 5. Minua kuunnellaan

Mielestäni on hyvä, että suurin osa vastaajista kokee, että heitä kuunnellaan. Nuorten kuunteleminen on tärkeä osa nuorisotyötä ja nuoren kokemus kuulluksi tulemisesta on edellytys osallisuudelle (Nivala & Ryyänen 2019, 119–120). On kurja huomata, että kaksi nuorta kokee, että heitä ei kuunnella. Olisi tärkeää tietää, mistä kokemus johtuu ja mitä pitäisi tehdä, jotta nuoret kokisivat itsensä kuulluiksi. Myös 10 vastaajaa, jotka ovat jokseenkin samaa mieltä, ovat

sellaisia, joihin kiinnittäisin huomiota. Mitä tulisi tehdä, jotta he kokisivat itsensä täysin kuuluisiksi? Arjessa tilanteet vaihtelevat paljon, jolloin kohtaaminen nuoren kanssa voi jäädä liian lyhyeksi ja esimerkiksi koulunuorisotyössä voi olla haastavaa antaa jokaiselle nuorelle hänen tarvitsemaansa aikaa, kun nuoria kohdataan monta lyhyessä ajassa. Voisiko olla esimerkiksi kippo, josta nuori voi toimintaan tullessaan ottaa mukaansa jonkin asian, josta työntekijä huomaisi, että nuori tarvitsee hetken keskustelua tai huomiota?

Viimeisenä kysyttiin saako nuori tarvittaessa apua työntekijöiltä. Kuvioista 6. ilmenee, että vastaajista 16 on täysin samaa mieltä, että he saavat tarvittaessa apua työntekijöiltä, 10 jokseenkin samaa mieltä, yksi jokseenkin eri mieltä ja kaksi täysin eri mieltä. Vastaajista viisi ei osaa sanoa ja he ovat sellaisia, jotka eivät ole osallistuneet toimintaan.

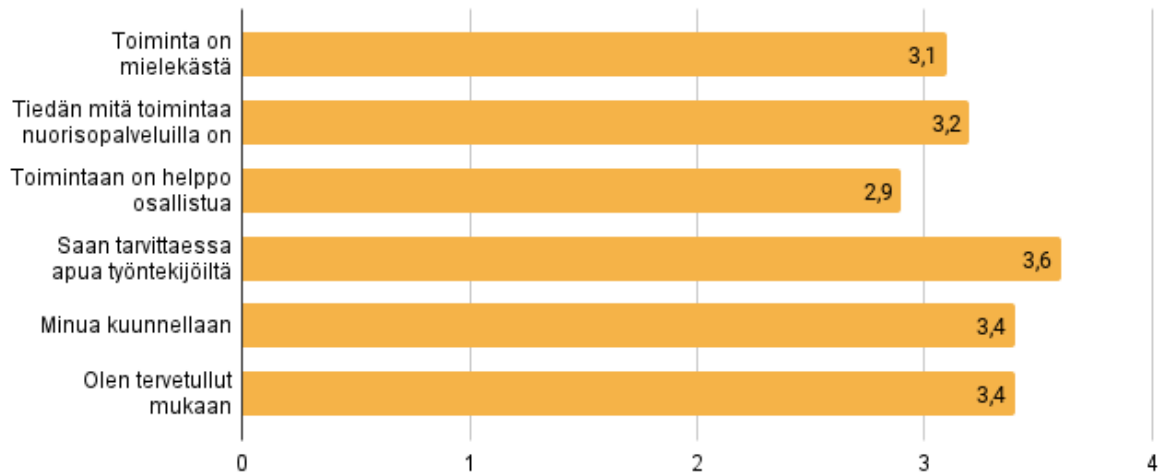
Kuvio 6. Saan tarvittaessa apua työntekijöiltä

On taas hyvä huomata, että nuoret kokevat saavansa tarvittaessa apua työntekijöiltä. Osallisuuden kokemuksen kannalta on tärkeää saada apua silloin kun sitä tarvitsee (Isola ym. 2017, 53–54). Kuitenkin mietityttää miksi osa kokee, että ei saa tarvittaessa apua; onko se johtunut jostain tietystä tilanteesta vai siitä, että työntekijä ei ole huomannut avun tarvetta. Toiminnassa on hyvä huomioida matalampi kynnyks avun pyytämiseen, tarvittaessa rauhallinen tila ja hetki sekä jos tarvitsee niin sopii ajan rauhallisempaan hetkeen. Tämä kytkeytyy myös nuoren kokemukseen siitä, että häntä kuunnellaan.

Kuviossa 7. on esitetty keskiarvot vastauksista kokemuksiin nuorisopalveluiden toiminnasta. Keskiarvoista on poistettu ne, jotka ovat vastanneet ”en osaa sanoa”. Keskiarvoissa 0 on huonoin ja 4 paras. Keskiarvoista huomaa, että kohta ”toimintaan on helppo osallistua” on saanut huonoimman keskiarvon, 2,9. Toiseksi huonoin keskiarvo on toiminnan mielekkyydellä (3,1)

ja kolmanneksi huonoin kohdalla ”tiedän mitä toimintaa nuorisopalveluilla on” (3,2). Kohdat ”minua kuunnellaan” ja ”olen tervetullut mukaan” ovat saaneet keskiarvoksi 3,4 ja ”saan tarvittaessa apua työntekijöiltä” keskiarvo on 3,6.

Miten koet nuorisopalveluiden toiminnan?

Kuvio 7. Vastausten keskiarvot nuorten kokemuksiin nuorisopalveluiden toiminnasta.

Nuorten kokemukset nuorisopalveluiden toiminnasta tuntuvat olevan pääsääntöisesti hyviä. Toiminnan mielekkyyttä ja osallistumisen helppoutta voisi kehittää. Toiminnan mielekkyys on sellainen asia, johon tarvitaan enemmän nuorten mielipiteitä, jotta toimintaa saisi kehitettyä mielekkäämmäksi. Lisäksi nuorisopalveluiden toiminnan markkinointia voisi kehittää, jotta nuorilla olisi tarpeeksi ajantasaista ja monipuolista tietoa toiminnasta sekä siihen osallistumisesta.

Nuorten kokemukset siitä, että heitä kuunnellaan, he ovat tervetulleita ja saavat tarvittaessa apua työntekijöiltä ovat hyviä. Tämä on mielestäni merkki siitä, että nuorisopalveluilla on osavaa ja ammattitaitoista henkilöstöä töissä, jotka kohtaavat nuoren aidosti. Nämä ovat myös sellaisia asioita, joihin on hyvä kiinnittää huomiota, jotta nuoret jatkossakin kokevat samalla tavalla.

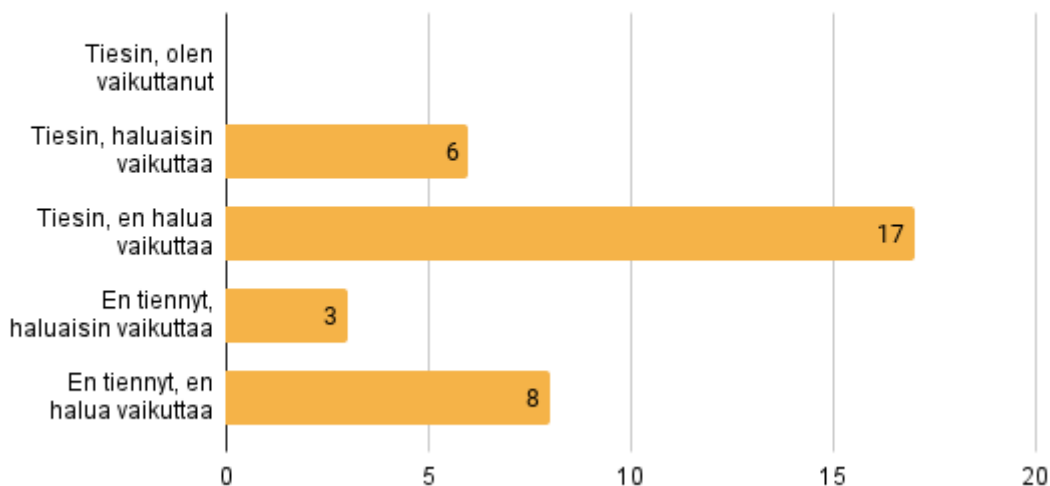
5.1.2 Vaikuttaminen nuorisopalveluiden toimintaan

Seuraavaksi kyselyssä siirryttiin osioon, jossa kysyttiin nuorisopalveluiden toimintaan vaikuttamisesta. Osallisuuden kokemuksen kannalta on tärkeää, että nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan (Nivala & Rynänen 2019, 118–120). Nuorten toimijuutta lisätään myös luomalla mahdollisuuksia vaikuttaa (Stenvall 2018, 62). Aluksi kysyttiin, onko nuorilla tietoa siitä,

että voi vaikuttaa toimintaan ja onko heillä kiinnostusta vaikuttaa toimintaan. Osallisuuden edistämisen edellytyksiin kuuluu tietoisuus toiminnasta ja mahdollisuus vaikuttaa toimintaan (Lahtinen 2023, 187). Ylöjärven nuorisopalveluilla nuorten vaikuttamismahdollisuuksia on esimerkiksi nuorisovaltuusto, palautekyselyt, nuorisotiloilla tapahtuva toiminnan suunnittelu, kuten tilakokoukset ja suunnittelutapaamiset. Lisäksi työntekijöille on mahdollista kertoa mielipiteitään ja ajatuksiaan sekä antaa palautetta.

Kuviossa 8. ilmenee, että vastaajista 23 tietää, että toimintaan on mahdollista vaikuttaa. Heistä kuusi haluaisi vaikuttaa toimintaan. 11 nuorta ei tiennyt, että toimintaan on mahdollista vaikuttaa ja heistä kolme haluaisi vaikuttaa. Kahdeksan vastaajaa ei tiennyt, että toimintaan voi vaikuttaa ja ei haluaisi vaikuttaa toimintaan. Vastaajista kukaan ei ole vaikuttanut toimintaan.

Tiesitkö, että voit vaikuttaa nuorisopalveluiden toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen?

Kuvio 8. Nuorten vastaukset kysymykseen: tiesitkö, että voit vaikuttaa nuorisopalveluiden toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen?

Vastaajista 25 ei halua vaikuttaa toimintaan. Vähäinen kiinnostus vaikuttamiseen voi johtua monista eri asioista, kuten esimerkiksi siitä, että nuorilla ei ole aikaa, motivaatiota tai tarpeeksi helppoja ja nopeita keinoja vaikuttamiseen. Nuoret voivat myös kokea toiminnan tarpeeksi hyvänä, jolloin se hyöty, mikä vaikuttamisesta tulisi, on pieni. Toisaalta he voivat myös ajatella, että vaikuttamisella ei ole mitään hyötyä. Tulee varmistaa, että nuorten ajatukset ja ideat otetaan huomioon. Lisäksi nuorille tulisi tuoda esille, millä tavalla heidän vaikuttamisensa näkyisi toiminnassa. (Stenvall 2021, 51.)

Kukaan vastaajista ei ole vaikuttanut toimintaan. Tähän voi olla syynä se, että vaikuttamisen keinot ovat olleet vaikeasti saavutettavissa, sillä esimerkiksi joskus vaikuttaminen tapahtuu tiettyssä paikassa tiettyyn aikaan. Voi myös olla, että on vaikuttanut toimintaan tietämättään, esimerkiksi vastaamalla palautekyselyyn tai ehdottamalla jotain tekemistä, mutta ei välttämättä ajattele sitä vaikuttamisena.

Kymmenestä vastaajasta, jotka eivät ole osallistuneet toimintaan, kuusi tiesi, että toimintaan on mahdollista vaikuttaa, mutta ei halua vaikuttaa toimintaan, kolme ei tiennyt, että toimintaan on mahdollista vaikuttaa ja ei halua vaikuttaa. Yksi vastaaja, joka ei ole osallistunut nuorisopalveluiden toimintaan, ei tiennyt, että toimintaan on mahdollista vaikuttaa ja haluaisi vaikuttaa koulunuorisotyöhön.

Yhdeksän vastaajaa, jotka haluavat vaikuttaa toimintaan haluavat vaikuttaa nuorisotilatyöhön (2), koulunuorisotyöhön (4), tapahtumiin (4), Rundiin (5), loma-ajan toimintaan (3) ja ryhmiin ja kerhoihin (1). Vastaajien mielestä vaikuttaminen voisi tapahtua kyselyillä (5), suunnittelutapaamisilla (4) ja antamalla palautetta (4). Ideoita muihin tapoihin vaikuttaa ei tullut. Vastausten perusteella nuoret tuntuvat kaipaavan helppoja tapoja ilmaista mielipiteensä ja osa vastaajista haluaa suunnitella yhdessä toimintaa.

5.2 Vertailuanalyysin tulokset

Vertailuanalyysin tavoitteena oli saada tietoa siitä, miten nuorten osallisuutta edistetään Kokkolan nuorisopalveluilla. Haastattelin aiheeseen liittyen Susanna Lakanahoa, joka toimii Kokkolan nuorisopalveluilla yhteisöllisen nuorisotyön koordinaattorina. Hän vastaa nuorisotilatyöstä, koulunuorisotyöstä ja osittain tapahtumatoiminnasta. Hänen työnkuvaansa kuuluu myös henkilöstöhallintoa ja lähiesihenkilönä toimimista. Kokkolan nuorisopalveluilla on kuusi nuorisotilaa ympäri Kokkolaa ja niissä työskentelee 13 nuoriso-ohjaajaa. Nuoriso-ohjaajien työnkuvaan kuuluu myös esimerkiksi koulunuorisotyötä. (Lakanaho 2023.)

Kokkolan nuorisopalveluiden virallisina osallistumiskanavina toimii lapsivaltuusto ja nuorisovaltuusto. Valtuustoihin valitaan nuoria koulujen kautta ja nuorisovaltuustoon on määritelty paikkamäärät, jolloin pyritään saamaan esimerkiksi joka nuorisotilalta tietty määrä nuoria mukaan valtuustoon. Nuoret asettuvat itse ehdolle nuorisovaltuustoon ja edustajat valitaan vaaleilla. Nuorisovaltuusto osallistuu osittain kaupungin päättävien elinten toimintaan sekä antaa

lausuntoja pyydettyä. (Lakanaho 2023.) Ylöjärvellä toimii myös nuorisovaltuusto, jonka toiminta on hyvin samankaltaista. Valtuustoon haetaan hakulomakkeen avulla ja kaikki hakijat haastatellaan, jonka jälkeen haastatteluryhmä tekee esityksen uudesta nuorisovaltuustosta, jonka kaupunginhallitus hyväksyy. Valtuustoon ei ole määriteltyjä paikkoja esimerkiksi nuorisotiloilta. (Ylöjärvi 2023d.)

Kouluilla järjestetään oppilaskuntatoimintaa ja oppilaskunta valitaan koulun opiskelijoista. Oppilaskunnat vaikuttavat kouluissa. Lisäksi nuorisopalvelut ovat vahvasti mukana koulujen tukioppilastoiminnassa. Tällä hetkellä tukioppilaita on noin 80 eri kouluista. (Lakanaho 2023.) Ylöjärven kouluissa on myös oppilaskuntia ja tukioppilastoimintaa. Lisäksi järjestetään välkäratoimintaa, jossa vanhemmat oppilaat järjestävät nuoremmille liikunnallista välituntitoimintaa.

Kokkolan nuorisopalveluilla on ollut myös yhdistyksille myönnettäviä avustuksia, joilla kaupunki pystyy tukemaan esimerkiksi partion ja 4H:n toimintaa. Lisäksi on toimitila-avustuksia, joilla erilaiset ryhmät voivat saada tiloja käyttöön maksutta. Nuorilla on mahdollisuus järjestää omia ryhmiä, joihin nuorisopalvelut tarjoavat tukea ja esimerkiksi tiloja käytettäväksi. (Lakanaho 2023.) Ylöjärvellä on myös mahdollista hakea nuorisotoimintaa varten toiminta-avustuksia. Nuorisovaltuustolta voi myös hakea vuosittain Nuva-rahaa, joka on tarkoitettu nuorille suunnattuun toimintaan, materiaalikustannuksiin tai nuorten viihtyvyyden tukemiseksi. (Ylöjärvi 2023h.)

Nuorisotiloilla osallisuutta edistetään pitämällä tilakokouksia. Kokouksia pidetään 2–4 jokaisella syys- ja kevätkaudella. Tilakokouksissa nuoret pääsevät vaikuttamaan asioihin ja syksyisin talokokouksen yhteydessä järjestetään osallistava budjetointi, jonka avulla nuoret saavat itse päättää mihin raha käytetään. Nuorille annetaan mahdollisuus kirjoittaa itse muistio kokouksesta. Kokouksiin osallistuminen on vapaaehtoista ja nuoria innostetaan osallistumaan kokouksiin esimerkiksi paremmilla tarjoiluilla tai pitämällä kokouksia silloin kun nuoria on paikalla. (Lakanaho 2023.) Kevään aikana Ylöjärven keskusta-alueen nuorisotiloilla on pidetty tilakokouksia. Tilakokoukset ovat suunnattu nuorisotilalla käyville nuorille ja niissä on käsitelty ajankohtaisia asioita. Kutsu kokoukseen on jaettu Instagramissa ja tiloilla on kerrottu, milloin kokous pidetään. Keskustelimme Lakanahon kanssa siitä, että kokous-sana ei ehkä innosta nuoria osallistumaan niihin. Lisäksi tilakokouksia ei ole pidetty kovinkaan säännöllisesti aiemmin, joten konsepti ei ole nuorille välttämättä kovin tuttu. Toivon, että tilakokouksista saataisiin pysyvä toimintamalli, jota voidaan kehittää eteenpäin ja tuoda nuorille tutuksi.

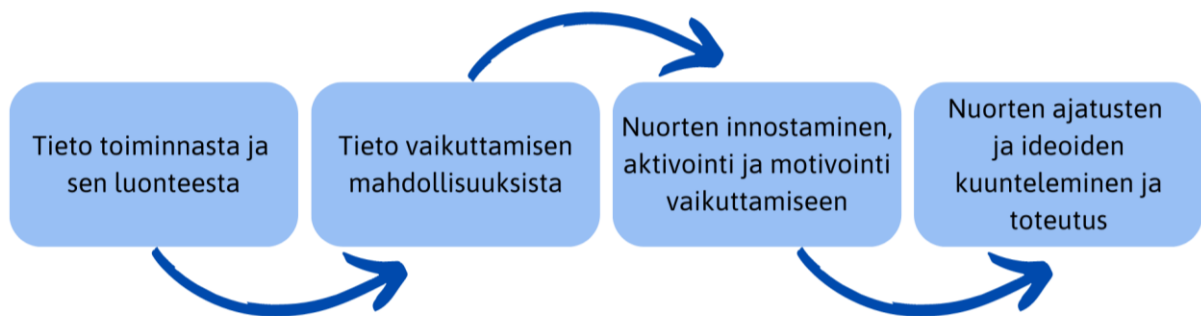
Nuoria kuunnellaan arjessa ja toiveita ja ideoita otetaan huomioon sekä niitä pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi toimintaan liittyen on tehty Instagram-kyselyitä, joihin vastaaminen tapahtuu matalalla kynnyksellä. Saatujen vastausten määrä riippuu aiheesta ja kohderyhmästä. (Lakanaho 2023.) Ylöjärven nuorisopalveluilla hyödynnetään myös Instagram-kyselyitä ja kysymyslaatikoita, joihin nuoret pystyvät nopeasti vastaamaan. Niitä voisi käyttää vielä aktiivisemmin sekä ottaa käyttöön myös Snapchatin kyselymahdollisuudet.

Kokkolan nuorisopalveluilla on huomattu, että Instagram ei tavoita niin hyvin nuoria ja mietitään uusia tapoja nuorten tavoittamiseksi (Lakanaho 2023). Kyselyn vastauksisten perusteella Instagram toimii Ylöjärvellä nuorten tavoittamisessa hyvin ja esimerkiksi Snapchat ei ollut kovinkaan kaivattu väylä tiedonsaamiseen. Tuntuu kuitenkin, että Kokkolassa ja Ylöjärvellä nuorisopalveluiden arjessa koetaan, että Snapchat tai TikTok voisi toimia paremmin nuorten tavoittamiseksi.

Keskusteluissa heräsi myös ajatuksia siitä, kuinka koronaviruksen aiheuttama poikkeusaika on vaikuttanut nuorisopalveluiden toimintaan. Kaksi vuotta poikkeusaikaa on muokannut nuorisotilakulttuuria ja uudella nuorisotilojen kävijäkunnalla ei ole samanlaista tottumusta, kuten aiemmilla ikäluokilla.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Mielestäni Kokkolan ja Ylöjärven nuorisopalveluilla on hyvin samankaltaista toimintaa ja vertailuanalyysin perusteella osallisuuden edistämiseksi käytetään paljon samanlaisia keinoja ja toimintamuotoja. Sen perusteella koen, että Ylöjärven nuorisopalveluilla on jo olemassa hyviä käytäntöjä nuorten osallisuuden edistämiseen, niitä tulisi vain ottaa aktiivisempaan käyttöön. Kuviosta 9. huomaa, että prosessi nuorten osallisuuden edistämiseksi alkaa siitä, että nuorilla on tieto toiminnasta ja toiminnan luonteesta. Tämän jälkeen nuorilla tulee olla tieto heidän mahdollisuuksistaan vaikuttaa toimintaan. Nuorille tulisi tuoda selkeästi ja aktiivisesti esille mitä kaikkea on mahdollista tehdä. Kun nuorilla on tieto toiminnasta ja vaikuttamismahdollisuuksista tulee heitä innostaa, motivoida ja aktivoida vaikuttamiseen. On tärkeää, että nuorten ajatuksia ja ideoita kuunnellaan. Kuunteleminen ilmenee esimerkiksi ideoiden toteuttamisena. Nuorille on hyvä tuoda esille se, että heidän ajatuksiaan on kuunneltu, jotta he eivät koe vaikuttaneensa turhaan.

Kuvio 9. Nuorten osallisuuden edistämisen prosessi.

Kyselyn perusteella nuoret haluavat tietoa koulun kautta: Wilma, opettajat ja koulujen ilmoitustaulut olivat vastausten mukaan sellaisia väyliä, jotka voisivat tavoittaa nuoret. Erityisesti lukukausien aluksi olisi hyvä saada nuorisotyöntekijät kouluille tiedottamaan toiminnasta, jotta he tulisivat tutummiksi ja nuorten olisi helpompi osallistua toimintaan. Kouluilla tiedottamisen on hyvä tapahtua jonkin aktiviteetin kautta, jotta nuoret tulevat työntekijöiden luo. Tiedottamisen ohella on hyvä tuoda esille muita väyliä, kuten Instagram ja nuorisotilat, joissa toimintaa tuodaan aktiivisemmin esille.

Vertailuanalyysin, nuorille suunnatun kyselyn sekä tietoperusta pohjalta koen, että tällä hetkellä nuorten osallisuuden edistämiseksi kaivataan jotain nuorille helppoa ja nopeaa väylää vaikuttaa ja antaa palautetta sekä ideoita. Vaikka iso osa kyselyyn vastaajista ei kokenut haluavansa vaikuttaa toimintaan, voi silti antaa mahdollisuuksia siihen. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen omassa elinympäristössään lisää osallisuutta (Nivala & Ryyänen 2019, 119–120). On tärkeää luoda mahdollisuuksia, vaikka sille ei nuorten mielestä vaikuttaisi olevan tarvetta.

Helposti toteutettavia matalan kynnyksen vaikuttamismahdollisuuksia on esimerkiksi avoimet kyselyt ja koko ajan saatavilla oleva palaute- tai ideointilaatikko. Esimerkiksi verkon kautta saavutettavalla alustalla voidaan anonyymisti kerätä nuorten ideoita, toiveita ja ajatuksia toiminnasta. Alusta voidaan toteuttaa helposti saavutettavaksi hyödyntämällä esimerkiksi quick response-, eli QR-koodi-teknologiaa tai sosiaalisen median kautta jaettavia linkkejä. Lisäksi nuorten vaikuttamista voi lisätä Instagramissa ja Snapchatissa kyselyiden ja vastauslaatikoiden avulla. Niiden avulla pystyy kysymään esimerkiksi nuorten ajatuksia siitä, mitä ruokaa he haluaisivat illalla tehdä nuorisotilalla. Nuorisotiloilla voisi olla esimerkiksi seinäkalenteri, johon nuoret voisivat toivoa tietylle päivälle tiettyä toimintaa ja jossa olisi näkyvillä mitä tapahtuu milloinkin.

Nuorten osallisuutta voisi edistää järjestämällä keskustelu- tai suunnittelutapaamisia. Kauden alussa voisi järjestää nuorille suunnatun suunnittelupajan, jossa mietitään yhdessä, millaista toimintaa halutaan: kiinnostaisiko esimerkiksi biljarditurnaus, leffaillat tai liikuntatapahtuma. Nuorten kanssa voi miettiä mitä on mahdollista toteuttaa ja miten toteuttaminen tapahtuisi. On myös hyvä sopia, miten suunnittelussa ja toteutuksessa edetään. Nuorten ottaminen mukaan suunnitteluun ja toteutukseen alusta loppuun lisää sitoutumista toimintaan ja suunnitteluun (Nivala & Ryyänen 2019, 119–120). Lisäksi nuorisotiloilla voisi edistää osallisuutta tilatoimikuntien avulla. Tilatoimikunta koostuisi nuorisotilalla käyvistä nuorista ja he voivat suunnitella ja toteuttaa nuorisotilalla toimintaa ja tapahtumia. Nuorten itse suunnitellessa ja toteuttaessa toimintaa saataisiin luultavasti toteutettua myös muille nuorille mielekästä toimintaa.

Keskustelimme Lakanahon (2023) kanssa siitä, kuinka ohjaajien oma innostus ja aktiivisuus vaikuttaa nuoriin. Todettiin, että on hyvä pyrkiä luomaan sellaista kulttuuria, jossa on mahdollisuuksia tehdä ja toteuttaa asioita. Vaikka toiminta olisi alkuun ohjaajalähtöistä, siitä voi pikkuhiljaa kehittyä nuorilähtöisempää. Nuorten osallisuuden edistämisen tavoitteena voisi olla tilanne, jossa nuorisotilat ja nuorisotyöntekijät toimisivat mahdollistajina nuorten tekemisessä.

7 ARVIOINTI

Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys on tärkeä asia, jonka olen pitänyt mielessä koko prosessin ajan. Tässä luvussa kerron millä tavoilla olen noudattanut opinnäytetyötä tehdessä hyvää tutkimusetiikkaa sekä ammattikoulujen eettisiä suosituksia. Koko opinnäytetyöprosessin aikana olen pohtinut kriittisesti omaa toimintaani ja miettinyt mitä olisi voinut tehdä paremmin. On myös tärkeää kuulla tilaajan arvio opinnäytetyön hyödyllisyydestä ja käytettävyydestä.

7.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyö on tehty hyvää tutkimusetiikkaa noudattaen. Hyvään tutkimusetiikkaan kuuluu suunnitelmallisuus, rehellisyys, avoimuus, huolellisuus sekä kunnioitus muiden tutkijoiden työtä kohtaan (Arene 2020). Opinnäytetyö on toteutettu opinnäytetyösuunnitelman mukaisesti. Rehellisyyttä ja avoimuutta edistääkseni olen pyrkinyt avaamaan opinnäytetyöni vaiheita ja kerättyä aineistoa mahdollisimman tarkasti. Olen myös yrittänyt hyödyntää monipuolisesti erilaisia lähteitä luotettavuuden lisäämiseksi. Kunnioitus muiden tutkijoiden työtä kohtaan näkyy esimerkiksi lähdeviittauksissa; olen pyrkinyt merkitsemään lähteet mahdollisimman tarkasti. Työn edetessä on käyty keskustelua tilaajan sekä opinnäytetyön ohjaajan kanssa. Kyselyn kysymyksiä on käyty läpi opinnäytetyön tilaajan ja ohjaajan kanssa, jotta saataisiin kysytyä oikeita asioita sekä pysyttyä opinnäytetyön aiheessa.

Olen hakenut kyselyä varten tarvittavan tutkimusluvan opetuspäälliköltä. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja kysely toteutettiin anonymisti ja sen vastauksista ei voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä. Kysely on toteutettu ilman valvontaa, jolloin ei voi olla varma, onko kyselyyn vastattu totuudenmukaisesti. Kyselyssä oli joitakin avovastauksia, joihin oli vastattu huumorilla. Uskon kuitenkin, että muihin kysymyksiin oli vastattu totuudenmukaisesti.

Kyselyn validiteetti ja reliabiliteetti kärsivät vähäisen vastaajamäärän takia, jonka takia vastaukset eivät ole yleistettävissä. Vastausten vähäisen määrän takia herää ajatuksia siitä, miksi nuoret eivät vastanneet kyselyyn. Vastausten vähäiseen määrään voi vaikuttaa se, että kysely oli hieman hankalasti saatavilla, sillä Wilmassa ei välttämättä kiinnitä helposti huomiota tiedotteisiin. Lisäksi voi olla, että silloin kun käyttää Wilmaa tekee jotain muuta; katsoo lukujärjestystä, kokeiden arvosanoja, merkintöjä tai viestejä, jolloin ei ehdi sillä hetkellä vastaamaan ja unohtaa kyselyn. On myös mahdollista, että kysely ei ollut tarpeeksi houkutteleva, kyselyn

tiedote ei vedonnut tarpeeksi nuoriin, tai nuoret eivät kokeneet tärkeäksi vastata. Vähäinen vastaajamäärä kertoo mielestäni myös nuorten halusta ja motivaatiosta vaikuttaa. Kun nuoria kannustettiin vastaamaan nuorisotiloilla kyselyyn, he halusivat siitä välittömän hyödyn; jotain minkä takia kyselyyn kannattaa vastata. Lisäksi kyselyn löytämiseen Wilmasta ja vastaamiseen menee aikaa, vaikka kysely on lyhyt. Vähäiseen vastausmäärään voi vaikuttaa myös se, että nuoria ei kiinnosta nuorisopalveluiden toiminta tai se ei kosketa heitä, heillä ei ole aikaa tai kiinnostusta osallistua toimintaan.

7.2 Itsearviointi

Koen oppinäytetyön olevan onnistunut projekti, vaikka kyselyyn vastasikin oletettua vähemmän paljon nuoria. Nuorilta kysyttiin heidän ajatuksiaan ja kokemuksiaan ja vähäisen vastausmäärän perusteella voisi ajatella, että tällä hetkellä nuoria ei kiinnosta vaikuttaminen kovinkaan paljoa. Jatkossa voisi olla hyvä seurata kasvaako nuorten kiinnostus vaikuttamiseen jossain vaiheessa.

Mietin, että olisiko pitänyt rajata kyselyyn vastaajia tai kerätä tietoa jollain toisella menetelmällä. Olisiko tullut paremmin tietoa, jos olisi tehnyt eri ryhmien kanssa jonkinlaista luovaa ideointia tai ryhmätyöskentelyä, jossa mietittäisiin yhdessä keinoja vaikuttaa nuorisopalveluiden toimintaan? Tai olisiko kysely toiminut paremmin, jos se olisi toteutettu vain nuorisotilojen kävijöille? Koen, että oli kuitenkin perusteltua käyttää kohderyhmänä yläkoululaisia, sillä tilaaja halusi tietoa nimenomaan siitä, miten nuoret haluavat vaikuttaa ja osallistua nuorisopalveluiden toimintaan ja miten he kokevat nuorisopalveluiden toiminnan.

Kyselyn toteutuksen jälkeen olen pohtinut, millä tavoilla olisin voinut saada enemmän vastauksia kyselyyn. Mitä olisin voinut tehdä paremmin? Olisiko kiinnostavampi saatekirje kyselyyn tai parempi markkinointi ja nuorten kannustaminen vastaamiseen toiminut? Olisiko kyselyyn pitänyt olla joku kannustin, kuten arvonta vastaajien kesken? Koen, että kannustimella olisi saanut ehkä enempi vastauksia, mutta toisaalta, kysely toteutettiin anonyymisti ja siihen vastaaminen oli vapaaehtoista. Minulle oli myös tärkeää pitää kysely vapaaehtoisena. Kannustin olisi voinut lisätä sellaisten vastaajien määrää, jotka eivät vastaa tosissaan kyselyyn.

Kyselyssä oli kehittämisen varaa ja olisi ollut hyvä käyttää testivastaajia, ennen kuin kysely lähti kohderyhmälle jakoon. Jälkikäteen on tullut myös kehitysehdotuksia kysymyksiin; olisi ollut hyvä kysyä vastaajilta, jotka vastasivat, että ei halua vaikuttaa toimintaan, että miksi ei

halua vaikuttaa. Kysymällä syitä miksi vaikuttaminen ei kiinnosta, olisi voinut saada tärkeää tietoa tilaajalle. Lisäksi kyselyssä kysyttiin mitä kautta nuoret haluavat tietoa toiminnasta ja siihen olisi voinut lisätä myös vaihtoehdoksi TikTokin, joka tuntuu olevan suosittu nuorten keskuudessa. Toisaalta kysymyksessä oli avoin kohta omille ehdotuksille, johon vastaaja olisi voinut mainita TikTokin, mikäli se olisi väylä, mitä kautta tietoa haluaisi.

Vertailuanalyysi onnistui mielestäni hyvin. Koen, että valitsemani kohde oli hyvä valinta vertailukehittämiseen, sillä Kokkolan ja Ylöjärven nuorisopalveluilla on samankaltaista toimintaa. Olisin kuitenkin saanut laajemman aineiston Ylöjärven nuorisopalveluiden toiminnan kehittämiseen, mikäli olisin vertaillut Kokkolan nuorisopalveluiden lisäksi jotain toista organisaatiota. Haastattelun sopiminen tapahtui todella nopealla ja tiiviillä aikataululla, jonka vuoksi haastattelun vain yhtä organisaatiota. Olen kuitenkin tyytyväinen, että sain tämän yhden haastattelun sovittua ja toteutettua onnistuneesti. Olisin voinut selvittää vertailukohteet hieman aikaisemmin ja sopia haastattelut aiemmin, jotta olisi ollut paremmin aikaa haastatella sekä analysoida vastauksia.

Koen, että yhteistyö opinnäytetyön ohjaajan sekä tilaajan kanssa on toiminut hyvin. Olen saanut tarvittavaa tukea, kehitysehdotuksia ja rohkaisua opinnäytetyön tekemiseen. Itsenäinen työskentely on myös sujunut onnistuneesti ja ollut mielekästä.

7.3 Tilaajan arvio

Tilaajan mielestä työ on tehty tärkeästä, ajankohtaisesta ja mielenkiintoisesta aiheesta. Osallisuus ja osallisuuden edistäminen ovat tärkeitä tekijöitä niin nuorisotyössä kuin kuntien tekemässä työssä muutenkin. Tilaajan mielestä kuntalaisille tuotetuissa palveluissa on tärkeä kuulla niiden ääntä, jotka palveluita käyttävät ja nuoren ääni jää valitettavan usein taka-alalle. Tämän vuoksi tilaajan mielestä on ikävää, että työtä varten tehtyyn tutkimukseen ei vastannut useampi nuori. Siitä olisi saanut luotettavamman kuvan nuorten näkemyksestä nuorisopalveluiden toimintaan. Tilaaja näkee, että kysely voisi olla hyvä toistaa esimerkiksi kahden vuoden kuluttua, että saataisiin jatkuvuutta ja mahdollisesti isompi määrä vastauksia.

Tilaajan mielestä opinnäytetyö hyvin rakennettu ja etenee loogisesti. Tilaaja näkee, että teoriataustaa on selvästi mietitty ja esille nostetut käsitteet, osallisuus ja nuorisotyö, ovat hyvät ajatellen sitä, mitä työllä on haluttu saavuttaa. Tilaaja näkee myös, että on ollut hyvä valinta

ottaa vertailukunnaksi Kokkola, missä on koon ja palveluiden perusteella paljon samankaltaisuuksia Ylöjärven kanssa. Tilaaja kertoo, että työstä löytyy myös tärkeäksi kokemaansa pohdintaa siitä, mikä olisi voinut auttaa tulosten parantamisessa. Jatkoa ajatellen tilaaja uskoo, että työssä on paljon sellaista, mitä voi hyödyntää käytännössä. Erityisesti markkinointiin liittyvät ajatukset olivat mielenkiintoisia ja osuvia tilaajan näkökulmasta.

7.4 Jatkokehittämisehdotukset

Tilaaja koki opinnäytetyön prosessin alussa, että yläkoululaiset ovat tällä hetkellä se kohderyhmä, jolta kaivataan näkökulmia toimintaan osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Koen, että seuraavaksi olisi hyvä jatkaa ajatusten keräämistä myös muilta nuorisopalveluiden kohderyhmään kuuluvilta. Esimerkiksi alakoululaisilta voisi saada hyödyllisiä näkökulmia ja ajatuksia. Alakoululaisilta aineistonkeruu voisi olla kuitenkin haastavampaa. Heiltä olisi kuitenkin hyvä kysyä, minkälaista toimintaa nuorisopalveluilla voisi olla, jotta se olisi heille mielekästä ja toimintaan osallistuminen kiinnostavampaa. Tällöin heille saisi jo tietoisuuteen nuorisopalveluiden toimintamuotoja, tuotua tutummaksi nuorisotilakulttuuria ja saatua innostettua toiminnan kehittämiseen.

Tämä opinnäytetyö ei tavoittanut myöskään toisen asteen opiskelijoita. Pohdin opinnäytetyön aiheen tarkentuessa, että pitäisikö kohderyhmä laajentaa myös koskettamaan toisen asteen opiskelijoita. He ovat kuitenkin kohderyhmänä haastava, sillä Ylöjärveltä lähtee nuoria opiskelemaan naapurikuntiin ja naapurikunnista tulee opiskelijoita Ylöjärven toiseen asteen oppilaitoksiin. Kohderyhmänä toiseen asteen opiskelijat ovat kuitenkin sellaisia, joita näkyy mielestäni vähän nuorisopalveluiden toiminnassa, joten olisi hyvä saada tietoa siitä, millaista toimintaa he kaipaavat Ylöjärven nuorisopalveluille.

8 LOPUKSI

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten ajatuksia ja kokemuksia Ylöjärven nuorisopalveluiden toimintaan osallistumisesta sekä nuorten halukkuutta vaikuttaa nuorisopalveluiden toimintaan. Tarkoituksena on, että Ylöjärven nuorisopalvelut pystyisivät kehittämään omaa toimintaansa niin, että nuorilla olisi paremmat mahdollisuudet vaikuttaa nuorisopalveluiden toimintaan. Samalla edistettäisiin nuorten osallisuutta ja toimijuutta. Opinnäytetyön kysely tarjosi nuorille mahdollisuuden ajatusten ja kokemusten jakamiseen ja vähäinen vastausmäärä kertoo myös nuorten halukkuudesta vaikuttaa. Saatujen vastausten perusteella nuorisopalveluilla on ammattitaitoisia henkilöstöä, jotka kohtaavat nuoret aidosti ja luovat tervetulleen olon.

Kyselyllä ei tavoitettu niin paljoa nuoria, kun aluksi uskoin, jonka myötä opinnäytetyöhön ei saatu niin laajaa näkökulmaa nuorten kokemuksista nuorisopalveluiden toiminnasta ja siihen vaikuttamisesta. Tämän myötä opinnäytetyö ei vastaa alussa opinnäytetyölle asetettuihin tavoitteisiin niin hyvin kuin se olisi voinut. En kuitenkaan koe, että tämä kehittämistyö olisi mennyt hukkaan: tästä on mahdollista oppia ja seuraavalla kerralla voi miettiä toisenlaista lähestymistapaa nuorten tavoittamiseen tai kokeilla onko nuorien kiinnostus lisääntynyt. Mielestäni opinnäytetyöllä saatiin kuitenkin tarpeellista tietoa nuorilta ja uskon, että kehittämissuhteita pystytään hyödyntämään nuorisopalveluilla. Kehittämissuhteita on myös mahdollista hyödyntää muissa toimintaympäristöissä, joissa halutaan luoda matalan kynnyksen vaikuttamismahdollisuuksia.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielekäs ja haastava projekti. Puolen vuoden prosessi aiheidesta valmiiseen työhön on sisältänyt paljon oppimiskokemuksia ja ammatillista kasvua. Nuorten osallisuuden edistäminen on aiheena itselleni tärkeä ja siihen on ollut mielekästä päästä syventymään. Aiheen mielenkiintoisuus ja ajankohtaisuus on ylläpitänyt omaa motivaatiotani opinnäytetyön tekemiseen. Opinnäytetyöprosessi on vahvistanut entisestään kompetenssejani tulevana yhteisöpedagogina. Erityisesti käsitykseni osallisuuden, toimijuuden ja yhteisöllisyyden merkityksestä hyvinvoinnin edistämisessä ja käytännössä on vahvistunut aiheeseen perehtyessäni. Opinnäytetyössä esitetyt kehittämissuhteet toimivat osaltaan sosiaalisten ongelmien ehkäisyssä: kokemukset osallisuudesta ehkäisevät syrjäytymistä ja luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä lisäävät luottamusta tulevaisuuteen.

Opinnäytetyön ohella olen ollut kokopäiväisesti töissä Ylöjärven nuorisopalveluilla ja suorittanut siellä kehittävää harjoittelua. Kehittävän harjoittelun tavoite, nuorten osallisuuden edistäminen nuorisotiloilla, liittyi vahvasti opinnäytetyöni aiheeseen ja pääsin ideoimaan, kokeilemaan ja kehittämään käytännössä erilaisia keinoja nuorten osallisuuden edistämiseksi nuorisotiloilla. Koen, että opinnäytetyö ja kehittävä harjoittelu tukivat toisiaan ja sain niistä uusia näkökulmia puolin ja toisin. Työskentely osallisuuden parissa on varmasti erittäin hyödyllistä tulevaisuuden kannalta. Nuorten osallisuuden edistäminen jatkuu ja nuorisopalveluilla lähdetään kehittämään ja kokeilemaan uusia tapoja saada nuoret mukaan toimintaan ja sen suunnitteluun.

LÄHTEET

- Allardt, Erik 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo ; Helsinki: WSOY.
- Allianssi 2023. Turvallisemman tilan periaatteet ja vihapuheesta vapaan keskustelun säännöt. Viitattu 4.5.2023. <https://nuorisoala.fi/palvelut/yhdenvertaisuus/turvallisemman-tilan-periaatteet-ja-vihapuheesta-vapaan-keskustelun-saannot/>
- Arene 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 2.5.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%20C3%84YTET%20C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. 8 [9. uudistettu painos.] Helsinki: Edita
- Hoikkala, Tommi & Sell, Anna 2016. Nuorisotyötä on tehtävä: Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. (E-kirja.) Nuorisotutkimusverkosto, nuorisotutkimusseura.
- Isola, Anna-Maria 2016. Mitä sosiaalinen osallisuus tai asiakasosallisuus tarkoittaa? THL:n seminaarit ja koulutukset. Viitattu 30.1.2023. https://youtu.be/i7w-u_aL3PA
- Isola, Anna-Maria & Kaartinen, Heidi & Leemann, Lars & Lääperi, Raija & Schneider, Taina & Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Anna 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Työpäpaperi 33/2017. Viitattu 20.1.2023. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0>
- Isola, Anna-Maria & Nousiainen, Marko & Valtari, Salla 2020. Osallisuustyö välineenä heikommassa asemassa olevien vallan lisäämiseen. Teoksessa Lea Suoninen-Erhiö & Anneli Pohjola & Mirja Satka & Jenni Simola (toim.) 2020. Sosiaaliala uudistuu. Tietopohjan ja vuorovaikutuksen kysymyksiä. Huoltaja-säätiö, 165–188. Viitattu 27.3.2023. <https://www.huoltaja-saatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/SU-ia.pdf#page=165>
- Kiilakoski, Tomi & Gretscher, Anu 2012. Muistiinpanoja demokratiaoppitunnista – Millainen on lasten ja nuorten kunta 2010-luvulla?. Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 20.1.2023. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/muistiinpanoja_demokratiaoppitunnista.pdf
- Kiilakoski, Tomi & Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie 2015. Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirjanuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 5. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-203-4>
- Koivisto, Juha & Isola, Anna-Maria & Lyytikäinen, Merja 2018. Osallisuus kuuluu kaikille : Innokylän innovaatiokatsaus. Työpäpaperi 9/2018. Viitattu 6.4.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-077-8>
- Kuntalaki 410/2015.
- Lahtinen, Pauliina 2023. Kunnallisen nuorisotyön mahdollisuudet nuorten lähiyhteisöjen tukemisessa. Teoksessa Antti Kivijärvi (toim.) Läpi kriisien. Nuorisobarometri 2022. Viitattu 6.4.2023. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/03/nuorisobarometri-2022-web.pdf>

- Martela, Frank 2022. Hyvinvoinnin mittaaminen edellyttää hyvinvoinnin teoriaa : Erik Allardtin hyvinvoinnin ulottuvuudet päivitettyinä nykyaikaan. *Yhteiskuntapolitiikka-lehti* 87 (2022):5–6. Viitattu 21.2.2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022112366604>
- Maunu, Antti & Kiilakoski, Tomi 2018. Ohjausta osallisuuteen? Sosiaalinen ja poliittinen osallisuus ammattiin opiskelevien nuorten arjessa. *Aikuiskasvatus*, 38(2), ss. 112–129. <https://doi.org/10.33336/aik.88333>
- Mäkisalo-Ropponen, Merja 2016. Kohti yhdessä tekemisen kulttuuria. 1. painos. Helsinki: Draamatyö
- Nieminen, Juha 2010. Puuttuva lenkki – Nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehyksenä. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. 2. painos. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos
- Nivala, Elina & Ryyänen, Sanna 2019. Sosiaalipedagogiikka: Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Helsinki: Gaudeamus.
- Nuorisolaki 1285/2016.
- Nuoret ja osallisuus 2023. Osallisuuden käsite ja merkitys. Viitattu 21.3.2023. <https://nuoretjaosallisuus.fi/osallisuuden-kasite-ja-merkitys/>
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritakoski, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. 3.–4. Painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Rauas, Minna 2019. Pieniä tekoja, suuria asioita : Nuorisotyön eettinen näkökulma. 2. uusittu painos. (E-Kirja) Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisuja, 99.
- Stenvall, Elina 2021. Lasten ja nuorten osallisuus kansallisessa lapsistrategiassa – Osa 3: Lasten ja nuorten näkökulmia osallisuudesta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:19. Viitattu 28.3.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5438-0>
- Stenvall, Elina 2018. Yhteiskunnallinen osallisuus ja toimijuus : lasten osallistuminen, kansalaisuus ja poliittisuus arjen käytäntöinä. Väitöskirja. Tampere: Tampere University Press.
- Survey Monkey 2023a. Laadullisen tutkimuksen tekeminen. Viitattu 12.3.2023. <https://fi.surveymonkey.com/mp/conducting-qualitative-research/>
- Särkelä-Kukko, Mona 2014. Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen. Teoksessa Arja Jämsén & Anne Pyykkönen (toim.) Osallisuuden jäljillä. Joensuu: Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, 34–50.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. Viitattu 10.4.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>
- Timonen-Kallio, Eeva 2020. Osallisuuden edistäminen ammatillisena toimintana. Teoksessa Päivi Myllymäki, Eeva Timonen-Kallio & Sirpa Kinos (toim.) Asennetta ja menetelmiä osallisuuden edistämiseen eri toimintaympäristöissä. Turun ammattikorkeakoulun raportteja

270. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 6–12. Viitattu 11.3.2023. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167699.pdf>
- Tuominen, Kari 2021. Benchmarking pähkinässä: Näin benchmarking-tutkimus toimii. 2. Painos. (E-Kirja) Turku: Benchmarking Ltd Oy.
- Vehkalahti, Kimmo 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura.
- Ylöjärvi 2023a. Erityisnuorisotyö. Viitattu 10.3.2023. <https://www.ylojarvi.fi/erityisnuorisotyö>
- Ylöjärvi 2023b. Harrastusmahdollisuuksia nuorille. Viitattu 10.3.2023. <https://www.ylojarvi.fi/harrastusmahdollisuuksia-nuorille>
- Ylöjärvi 2023c. Liikkuva nuorisotyö. Viitattu 10.3.2023. <https://www.ylojarvi.fi/liikkuva-nuorisotyö>
- Ylöjärvi 2023d. Nuorisovaltuusto. Viitattu 13.4.2023. <https://www.ylojarvi.fi/nuorisovaltuusto>
- Ylöjärvi 2023e. Näppihaukka. Viitattu 10.3.2023. <https://www.ylojarvi.fi/nappihaukka>
- Ylöjärvi 2023f. Kouluissa tehtävä nuorisotyö. Viitattu 10.3.2023. <https://www.ylojarvi.fi/kouluissa-tehtava-nuorisotyö>
- Ylöjärvi 2023g. Toimintasuunnitelma 2023 Nuorisopalvelut : oheismateriaali / hyla 17.1.2023 § 7. Pöytäkirja 17.01.2023/Pykälä 11. Viitattu 10.3.2023. <https://ylojarvi10.oncloudos.com/kokous/2023277-11-15318.PDF>
- Ylöjärvi 2023h. Tukea nuorten toimintaan. Viitattu 6.5.2023. <https://www.ylojarvi.fi/tukea-nuorten-toimintaan>
- Ylöjärvi 2022a. Tietoa ja tilastoja. Viitattu 5.3.2023. <https://www.ylojarvi.fi/tietoa-ja-tilastoja>
- Ylöjärvi 2022b. Nuorisotilat. Viitattu 10.3.2023. <https://www.ylojarvi.fi/nuorisotilat>

HAASTATTELUT

- Lakanaho, Susanna 2023. Yhteisöllisen nuorisotyön koordinaattori. Teams-haastattelu, 13.4.2023. Haastattelija: Monika Malmelin

LIITTEET

Liite 1: Kysely Ylöjärven nuorisopalveluiden toiminnasta ja toimintaan vaikuttamisesta.

Kysely Ylöjärven nuorisopalveluiden toiminnasta ja toimintaan vaikuttamisesta

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hei sinä 7.-9. luokkalainen nuori!

Olet vastaamassa kyselyyn Ylöjärven nuorisopalveluiden toiminnasta ja toimintaan vaikuttamisesta. Kysely toteutetaan osana Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijan opinnäytetyötä, jonka tilaajana toimii Ylöjärven kaupungin nuorisopalvelut.

Aikaa kyselyyn vastaamiseen menee noin 3-10 minuuttia. Kyselyyn vastataan anonyymisti, eli henkilötietoja ei kysytä. Annettuja vastauksia hyödynnän opinnäytetyössäni ja niistä ei voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia.

Kyselyyn on aikaa vastata 12.3.2023 asti.

Kiitos paljon vastaamisesta!

Lisätietoja annan mielelläni:
Monika Malmelin
p. 0417302819
monika.malmelin@ylojarvi.fi

Millä luokalla olet? *

- 7lk
 8lk
 9lk

Mihin Ylöjärven nuorisopalveluiden toimintaan olet osallistunut? *

- Nuorisotilatyö
 Rundi
 Koulunuorisotyö, esim kopparit, ryhmätykset, Elämän valintatalo
 Nuorisovaltuusto
 Erytisnuorisotyö
 Tapahtumat, esim. itsenäisyyspäiväaala, mopomiitti
 Loma-ajan toiminta, esim. leirit ja kesätoiminta
 Ryhmiin ja kerhoihin, esim. Teatteri Jakkara, Vapariyhmä, Kirjoitusklubi
 En mihinkään

Millä nuorisotiloilla olet käynyt? *

- Antero
 Mokkero
 Metzis
 Olka
 Nuokku
 Vilis
 Takis

Mihin tapahtumiin olet osallistunut?

Miksi et ole osallistunut toimintaan? *

- Minulla ei ole aikaa
 - Toiminta ei kiinnosta
 - Kulkeminen on haastavaa
 - En halua osallistua yksin
 - En tiennyt toiminnasta
 - Muu syy, mikä?
-

Miten koet nuorisopalveluiden toiminnan? *

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä	en osaa sanoa
Tiedän mitä toimintaa nuorisopalveluilla on	☐	☐	☐	☐	☐
Toimintaan on helppo osallistua	☐	☐	☐	☐	☐
Toiminta on mielekästä	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tervetullut mukaan	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kuunnellaan	☐	☐	☐	☐	☐
Saan tarvittaessa apua työntekijöiltä	☐	☐	☐	☐	☐

Mitä kautta haluaisit saada tietoa nuorisopalveluiden toiminnasta? *

- Nuorisopalveluiden työntekijöiltä
 - Opettajilta
 - Koulun ilmoitustauluilta
 - Nuorisotiloilta
 - Kaupungin nettisivuilta
 - Wilmasta
 - Instagramista
 - Snapchatista
 - Whatsappista
 - Muulla tavoin, miten?
-

Kerro ajatuksia ja ideoita nuorisopalveluiden toimintaan liittyen!

Tiesitkö, että voit vaikuttaa nuorisopalveluiden toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen? *

- Tiesin, olen vaikuttanut
- Tiesin, haluaisin vaikuttaa
- Tiesin, en halua vaikuttaa
- En tiennyt, haluaisin vaikuttaa
- En tiennyt, en halua vaikuttaa

Millä tavoin olet ollut mukana vaikuttamassa? *

Mihin toimintaan haluaisit vaikuttaa? *

- Nuorisotilatyöhön
- Koulunuorisotyöhön
- Tapahtumiin
- Rundiin
- Loma-ajan toimintaan
- Ryhmiin ja kerhoihin

Millä tavoin haluaisit vaikuttaa toimintaan? *

- Kyselyt
 - Yhteiset suunnittelutapaamiset
 - Antamalla palautetta
 - Muulla tavoin, miten?
-

Kerro muita ideoita ja ajatuksia vaikuttamiseen liittyen!

Kiitos paljon vastauksistasi!

Jatkossa saat tietoa:
www.ylojarvi.fi/nuoret
instagram: @nuortenylojarvi